

SÖNDAGEN DEN 25 JULI 1915.

HÖG MÅN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

BRÖLLOPET PÅ TROLLENÄS

FETT LYSANDE BRÖLLOP FIRADES torsdagen den 15 dennes å det historiskt märkliga slottet Trolle på Trolle i Skåne mellan löjtnanten vid Skånska dragonregementet friherre Hans von Blixen-Finecke och fröken Brita Trolle af Trolle, dotter till hofjägmästaren friherre Nils Trolle och hans maka, född Leijonhufvud. Bland de till ett 60-tal uppgående gästerna märktes läns-grefven Krag-Juel-Vind-Frijs till Frijsenborg, envoyén i Köpenhamn E. Günther, landshövding Trolle med grevinnan, öfverhofjägmästaren Tage Thott å Skabersjö med grevinnan, grefven och grevinnan Clarence von Rosen,

öfverstelöjtnanterna vid Skånska dragonregementet Ståhl och vid Skånska husarerna frih. Cederström m. fl.

Den här ofvan meddelade gruppbilden af bröllopskaravanen är tagen utanför Trolle på Trolle slottskapell, i hvilket vigseln, förrättad af kyrkoherde C. G. Wilson, ägde rum.

Marskalkar och färnor voro: officersvolontären frih. Otto Ramel—fröken Margaretha Trolle, underlöjtnanten vid Kronprinsens husarregemente Ulf Nils Nilsson Trolle—fröken Margaretha von Blixen-Finecke, löjtnanten vid Skånska dragonregementet H. Stiernswärd—fröken Carin Trolle, löjtnanten vid Skånska dragonregementet Pehr Henrik

Malmsten—fröken Anna Posse, underlöjtnanten vid Skånska dragonregementet Arvid Stiernswärd—fröken Margareta Wrangel, löjtnanten vid Upplands artilleriregemente Sten Ankarcrona—fröken Maud Peyron, löjtnanten vid Lifgardet till häst greve Gustaf Wachmeister—fröken Cecilia Lagerbielke. Som brudnåb fungerade frih. Carl Fredrik von Blixen-Finecke och Ulfva Trolle. Som kyrkomarskalkar tjänstgjorde adjutanten hos herligen af Södermanland, kaptenen vid flottan Erik Valdemar Hermansson Wrangel och löjtnanten vid Smålands husarregemente Ernst Gustaf Casparsson. — Föjers ateljé foto.

FRÅN DET KARGA BOHUSLÄN

INTE AR DET långt mellan det ödsligt vilda och leende milda i Bohuslän.

Vi foro en försommarmorgon från de grå klipornas Bohuslän, från det hala och kala, från det traditionellt tråkiga Göteborg — det kan vara bra ibland där också —. Men nu med ett par timmars järnvägsflykt bort från arbetets Göteborg till glada hvilodagar och i sällskap ett halfhog adertonåriga flickor, som ämnade tömma den unga sommarens första löftesbägare.

Det var en lördagsmorgon, och före kl. 10 voro vi i Uddevalla. Stationen för västkustbanan ligger löjligt långt från staden. "It is a long long way to Tipperary" började vi gnola. Efter en kvart — långa steg — hade vi funnit Uddevallas affärspulsådror, och marschen gick öfver torget mellan folk och varor. Pepparkaksgummorna sände hoppfulla blinkningar och smickrande kvickheter till sällskapet: "Tänk, när alla dessa flickor blifvit gifta! — Ska det inte vara goda karameller?" Men vi hade fyllda renslar och gingo karaktärsfast förbi den gången! Opp till det idylliska klocktornet på Agneberget, ett godt stycke ofvanför Uddevalla märkvärdiga tempel. Ja, märkvärdigt är detta med en dorisk pelarportal, fullt är det visst inte, tvärtom, midt i lummig lund! Tornet är af alldeles annat snitt, äldre, från 1751, öfverraskande högt, smalt, fyrkantigt med en liten häfta och dekorativa svarta järnkrampor i hvilimningen.

Vid Uddevalla klockstapel har man en totalv af staden, och en bättre smörgåsättningsplats låter sig svärigen uppleta, ifall säll-

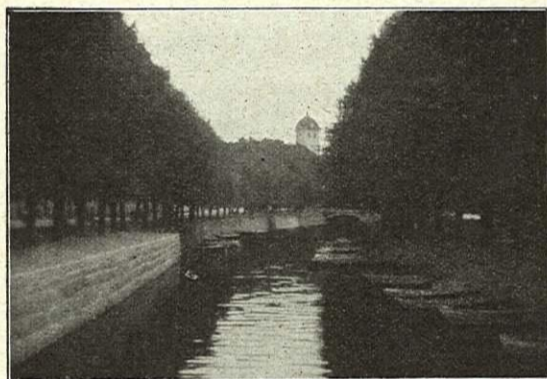

OCH DET LEENDE BOHUSLÄN

KVISTRUMSDALEN

Selma Sahlberg foto.

skapet har veft att begravva sina smörgåspapper och inte vanhelga gräset med dem. Vår Brita ordnade diskret in alla våra omslagspapper till en "familjegrav" under sten

Stadsparti i Uddevalla. (K. Flodin foto.)

och mull. Hvarken klockare eller präst skall behöfva sörja öfver vårt besök vid stapeln.

Men så var Uddevalla besedt, och nu ville vi till Gustafsberg. "Tågom fram uti

bohuslänska gossebarnhuset från 1770-talet. En annan sevärdhet är den gamla societessalongen. Finare danslokal har jag aldrig sett, den är utsökt enkel i hvitt med kungaporträtt och möbler från gustavianska tiden och pinglande glaskronor i taket. Där borde bara dansas muett. Restaurationen måtte också vara lockande, så som den vette mot sjön och de gamla parkträden, och med musik till!

Vi måste göra visiten fransysk och taga ångbåten tillbaka till Uddevalla. Sjöfärden skulle kosta 20 öre person, men kaptenen gaf rabatt. Tack för det! Resan var värd ett högre pris. Vägen Uddevalla—Gustafsberg hör till det leende Bohuslän. Man skall vara förhärdadt butter, ifall man inte ler igen mot detta landskap.

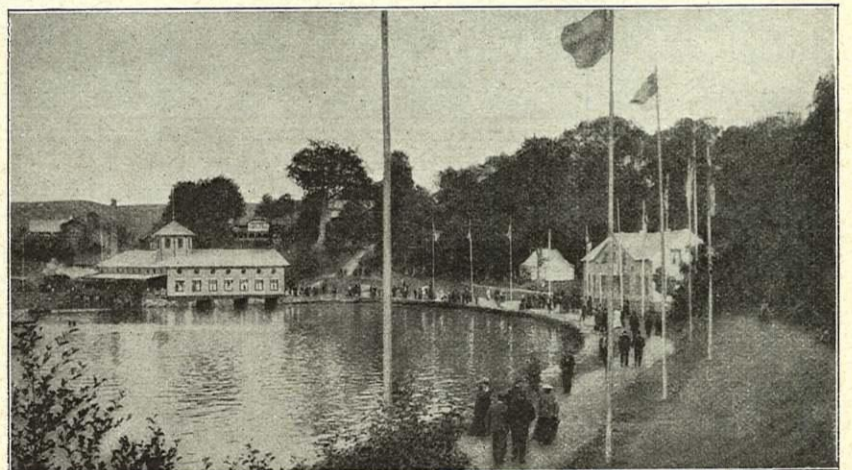
Tåg Uddevalla—Munkedal. En kvart från Munkedal ligger Kvistrums gästgivaregård, dit vi anlände lördag eftermiddag och åto, sofvo, vistades och trufdes intill måndag morgon. Att upplåta hotell för en flock skolflickor kan inte vara en lönande affär, snarare ett barmhärtighetsverk. Men

ledet", "Allons enfants, pour la patrie" — nu togo vi de 3 kilometrarna på nya landsvägen, som delvis är insprängd i bergen. Där var beskedliga backar och en grann tafra, så snart vi kommit på krönet af Hästpalarna. Här satte vi oss på den klippfasta vägranden att pusta ut och att beundra. "Du underköna dal, o, säg — hvem ställde hit dig i min väg?"

Gustafsberg har flera behag, inte små ändå. Naturen och baden först. Så en del pittoreska byggnader af äldre och nyare datum, bland dem det

Kyrkan med klocktornet i Uddevalla.

Badorten Gustafsberg vid Uddevalla.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Half år	» 3.50	Half år	» 4.50
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803.	Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402.	Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
25 öre efter text.	30 öre efter text.	30 öre efter text.	35 öre
30 öre å textside.	20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside.	20% förh.
		för särsk. begärd plats.	

det skall ränta sig i form af tacksamhet och reklam från vår sida. Kvistrums gästis hade redan fullt opp med resande, men det skulle vara öfverlupet af turister, om dessa hade en aning om stället och traktens agreman- ger. Gården, en gammal hederlig, fyrkantig låda, tvåvånings, med brutet tak. Handels- bod med alla upptänkliga förnödenheter lig- ger lätt intill, och så i rad umed vägen sy- réner och askar och ett ruckligt gammalt tingshus — som är dömdt att ersättas — och flitiga människors trefliga täppor, och en bro, ack ja, en förtjusande bro öfver en öl- brunt forsande flod, Kvistrumsälven, Bohus- läns största å, 70 km.

Lördag kväll tog det till att ösregna, så att alla bönder i nejden borde lofva Gud, och vi måste sitta inne och förhålla hvarandra, att det var mycke, mycke skönt för marken att få regn. Vi hade alls inte ledsamt, när vi flyttat ihop i vårt största rum, och Lin och Luppe läste Heine — bara oskyldiga bitar! — och där blef sång i duett och solo och uni- sont efter Felix Körling och höglidigare kompositörer, medan regnet forsade.

Söndagsmorgon, solig och fager! Natu- ren läskad och nytvagen, och människobar- nen så glada! Följdes vi åt i den glittrande söndagsfriskheten till Foss' gamla kyrka.

Middagsrast nedanför Foss' kyrka.

"Sommarnöje" i Kvistrum.

sta till tolfte år — om hans natur- glädje och oändlighetsfilosofi här på den fäcka udden vid Vassbotten, dit vattnet flö- dar in från den större Wiksjön — om hans forfliga barndom under en sträng och redbar faders ögon — till detta, hvarom vi

pan utanför torpet, där det vankades hjärt- lighet, mat — och pengar åt behöfvande.

Mor Märta bjöd oss friskt vatten från häst- hagen intill, och sedan vi bytt ut vår lilla vis- dom om tänkaren och människovännen, gin- go vi till monumentet på udden några steg bort. Odd Fellow-logen i Uddevalla reste år 1912 detta märke i den ljusa granit, som är Bohusläns marmor, och i detta vackra mate- rial är ett själfullt ungdoms-porträtt af W. ut- mejsladt. På Wikners udde mellan berg, skogar och vatten klingade flickrösterna rent och skärt.

Atervägen togo vi på en ljusande stig ut- med älfbrinken å motsatt sida till Munkedals- bruk, där åter öfver bron och på södra lands- vägen tillbaka till Kvistrums gästis förbi ar- betarbostäder och bondgårdar, alla i som- marskön inramning af blommande frukthäd. Jag tänker på ett högt päronträd, helt hvitt, lysande hvitt i saftig grönska. Vi hade gått cirka 12 km. i en stor 8. Inräknas vår kyrk- färd, kunde vi annotera 15 km. marsch den dagen — inte något storverk, men så kunde vi känna, att detta varit en ljuflig hvilodag, en sannskyldig sön- eller soldag.

Måndag morgon — farväl, kära Kvistrum! Nog hade vi haft sysselsättning i dessa nej- der en dag till, vi borde ju krupit in i det be-

På färd på Gullmaren. (K. Flodin foto.)

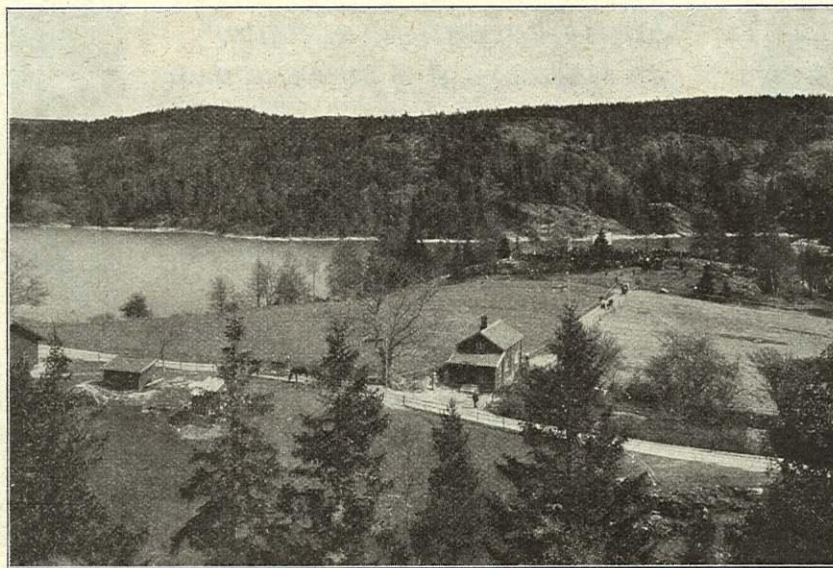
På vägen Uddevalla—Gustafsberg.

Den är ombyggd 1730 och ligger högt, och vackert lutar kyrkogården. Därinne var en fulltalig lyssnande menighet, där sjöngos mörka 1600-tals-psalmer, och där predikades i många delar om att "vedersaka sig själf". Texten var allvarlig, och allvar är stundom hälsosamt — äfven för unga öron. Jag ång- rade inte kyrkogången, men ett ord af Luther rann mig i minnet. Något om, att ungt folks öron bli trötta. Efter massan hvilotimmar. Så middag — kalfstek och rabarber —. Kl. 5 vår efterlängtlade fotvandring till Pontus Wikners barndomshem Kaserna. Vi följde Örekilsälven — annat namn på Kvistrumsälven — i dess graciösa slingringar upp till Munkedals pappersbruk, sedan öfver en bro in på en skogsväg mellan höga granar — de voro öfversållade af hallon- röda kottar, som lyste förföriskt i aftonsolen. Efter cirka 6 km. be- haglig marsch voro vi i det lilla torpet, som flera år härbergerat gossen Pontus Wikner och nu in- nehafves af en gammal folk- kärr mora med söner, som äro flott- ningskarlar. Vi och gumman, alla tolf, rymdes i det snygga, enda rummet — på Wikners tid deladt i två — innanför köket. Till det vi visste om Pontus Wikner i Ka- serna — han var där från sitt för-

nu fingo föreläsa för mor Märta ur en Wik- nersbiografi, lade hon ett par detaljer, som för oss voro nya. Hon hade i Wikners barn- dom bott ganska nära hans hem och visste hur snäll gosse han varit och hur älsklig och ödmjuk han förblef. Om vintrarna hade lille Pontus haft glädje af en stor svart hund. Han spände honom för kälken, och så bar det i väg långt ut på Vassbottens is. Som pro- fessor ännu besökte W. gärna sin hemort, bjöd fattiga gamla vänner tillsammans i fap-

ryktade passet, där normän och svenskar så ofta slagit ihjäl hvarandra (1675, 1677, 1719 och 1788 års blodiga fejder). Vi borde ha besett "Kung Karls skansar" och Karl XII:s källa. Dessa försummelse få vi godtgöra nästa gång, men "nästa gång" är — tyvärr — en skälm.

Måndag, sista dagen, togo vi i näbben och bestego tåget Munkedal—Lysekil. Denna nya banstump — öppnad 1913 — är värd be- kantskap, går genom idel rika trakter, d. v. s. först myllans frodighet, så gra- nitens stenrikedom. En exempla- risk turist-konduktör bjöd oss att stå på bortsida plattformen och visade därifrån diverse nummer i en storartad natur, skarpa berg- konturer mellan Hallind och Bro- dalen. Längre syntes den s. k. Klacken, en hög bergskläpp, och egendomligt fristående är Bro- dalspyramiden, som huggen i speis. Efter Brodalen skulle vi få en skymt af Brofjorden. Så var där en gammal herrgård Wese, ägd af amiral Strömsjerna. Hur god ciceron vi än hade öfvergä- vo vi honom dock för att midt på Lysekilbanan göra en 5 km. rund- vändning. Det var vid Lökeba- c- kens station vi hoppade ur, las- tade i våra kolly hos den väl- villige stinsen och trampade öfver

Pontus Wikners barndomshem. Selma Sahlberg foto.

Låt kemiskt tvätt
fa och pråssa Ed-
ra kostymer hos
oss och Ni blir
belåten.

Örgryte Kemiska
Tvätt- och Färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.
Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kopis-
och Tryckpapper
samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

backiga marker till Brastads kyrka. Här började redan stenhuggeridistriktet, men ej utan inslag af åkerbruk och boskapskötsel. I en bondgård, Prästtorp, rön-te vi storlagen gäsfrihet; husmodern bjöd på mjölk och ville inte höra talas om betalning — i denna dyra tid! Hon var därtill så rörande fagnad af att titta på flickorna från Göteborg — "det var det vackraste jag sett på länge, och inte alls utspökade, utan i enklare kläder än många landtbor", så berömde hon och strålade ut vänlighet. I Brastad påträffade vi ortens folkskollärare, en sympatisk ung man. Han skulle i socknen "allting bestyra", skulle bl. a. vaccinera 50 barn samma dag, men följde oss likväl till några historiska minnesmärken, hvaraf denna frakt äger mängder. Först ett slag in i kyrkan, där altartaflan är en praktpjäs i polykromarbete, krigsrof, skänkt till kyrkan af Rutger von Ascheberg 1669. Underligt, att de gamla färgerna strålade alldeles som nya i det yppiga snidverkets fylliga änglar, kung David och Moses m. fl. Inskriptionen: Gud. Foer. op. Med. Fryd. oc. Basuners. Liud, verkade lika glad och pompös stormaktsreligion som figurerna. I kyrkmuren finnas ett par runstenar inmurade, den ene med morskt svansviftande hundar (lejon?) under ett bart svärd.

Men Brastad har också en stor samling tafvor af annat slag, som ingen af oss tillföre-ne skådat, det var hällristningar. På några minuters håll från hvarandra ligga dessa barnsliga graveringar från bronsålderns dagar, långskepp och fåglar, hjul och hästar och en och annan människofigur. Riksantikv. H. Hildebrand skref om dem: "Man torde nödgas erkänna, att dessa konstprodukter hvarken i afseende på utförandet eller innehållet vittna om högre kultur. Def enda man lär kunna medgifva är att en och annan figur röjer händighet att bearbeta den råa klippan." Hur som helst — nog äro de roliga att se! Hela norra Bohuslän vimlar af fornlämningar (tecknade af L. Baltzer i ett omsorgsfullt illustrationsverk med text af O. Montelius och E. Hörman). Bergtaflorna, flera meter i omfång, ha nöfts af århundra-

Folkskolläraren förklarar utsikten. (K. Flodin foto.)

SMYCKEN.

SÄG, ARO SORG OCH SMÄRTA KAN-ske smycken,
som glimma vid vår sänkta, bleka panna,
och utur lifvets, ödets djupa kanna
mähända ädelt vin — ja, högtidsdryc-ken?

Ja, lefnadslyckan slås i tusen stycken!
Inför den tragedin vi stumma stanna
och skulle kanske vilja helst förbanna —
Ty blifver den ej ofta alltför mycken

den sorg, den sveda, som åt hjärtat
räckes?
Dock — smycken blifva de ju, svedan,
smärtan —
klenoder, som af själisk skönhet brinna.

Och när det tunga lifvet ändtligt släckes,
det blir för dessa starka, stolta hjärtan
den stund, då de siff skönsta smycke
finna.
HILDUR PALME.

Iduns kvinnliga akademi.

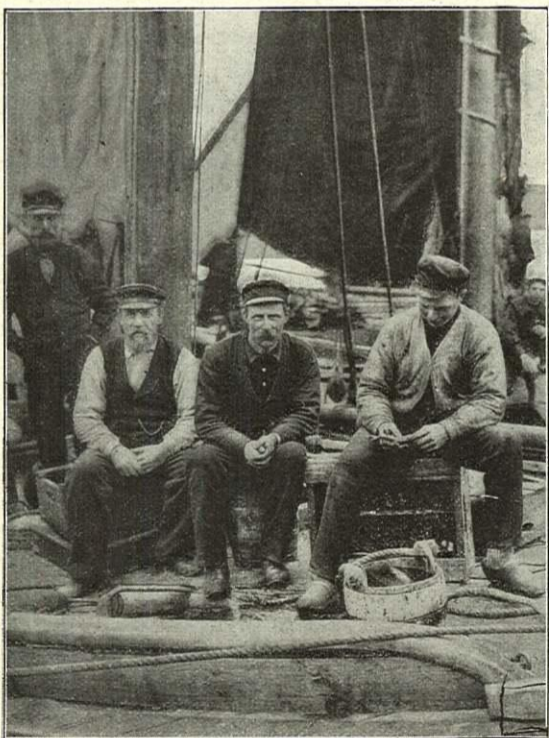
MED ANLEDNING af att fröken Sofia Gumælius, som inom Idunakademien representerade affärsvärlden, aflidit i början af detta år, riktas härmed en vädjan till vår läsekrets att inkomma med förslag på någon svensk affärskvinna, som kan anses lämplig att intaga den ledigvordna platsen. Vidare anhåller akademien att våra läsare behagade inkomma med motiveradt förslag till prisagare för 1916, hvari angifves någon svensk kvinna, som kan anses berättigad till hederspriset, 1,000 kronor, för belönande eller främjande af någon förtjänstfull kvinnlig gärning. Förslagen torde adresseras till akademiens sekreterare med. dr Karolina Widerström, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm, och insändas ju förr dess hellre, senast före utgången af oktober månad.

dens väderskiften. Också lära de bohuslänska barnen småningom slita ut dem, eftersom de platta hållarna lockat till rutsch- och källkåkning. Den dag torde möjligen rändas, då stenhuggerierna ätit opp både hällristningarna och hållarna. Här huggas bergen i bitar, läckra, regelbundna sockerbitar, och en väldig export betalar mödan. För krigets skull var det nu stagnation, men alldeles nyss hade en båt gungat oskadd fram genom minor och undervattensbåtar, lastad med gatsten för — Sydamerika. Skickliga stenhuggare tjäna glupska pengar, men många rumla opp dem. Stenhuggar-Bohuslän är vackert och storartadt på sitt vis.

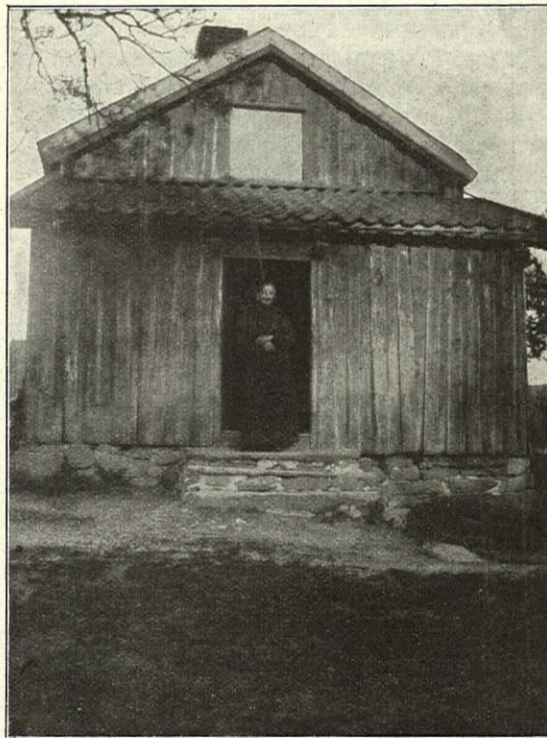
I Lysekil hade vi kort stund på oss, men några togo en dopp i det salta våta och vits-orda gärna badinrättningen. Lysekil hör ju till det odisputabelt förträffliga bandet af västkustbad. Sol, vatten och blanka klippor, kulturen uppenbarad i en smärt granitkyrka, en stadspark med musik och en stor bokhandel och stora hotell. Vi åto middag på Grand, "levande färsk" torsk, den bästa torsk jag smakat, och ändå fanns inte r i månadens namn!

Klockan två blåste ångaren Robert Thornburn, och elfva goda kamrater embarkerade. Ljufliga voro lustresans fimmar på den långa fina Gullmaren. Varligt gled vi fram mellan klippor, grönskande uddar och täcka bryggor. Göteborgsflickorna gifvo nya rop af öfverraskning inför det milda, mellersta Bohuslän: Alsbäck, St. Bornön, Holma, Gullmarsvik, Saltkällan — här är barrskog och bokskog, branter och dälдер. Och flickorna hade en brinnande önskan, att båten skulle bli så försenad, att vi inte kunde nå kväll-tåget hem. Med näpp och nöd hunno vi Munkedalshamn och det obevekliga retur-tåget. Lyckliga resenärer, som ville bjuda ögonblicket: Verweile doch, du bist so schön! Mefisto och Faust mån-de tänka därom hvad de ville! En af oss,

AMALIA BJÖRCK.

Bohuslänska fiskare.

Mor Märta i Wiknerhemmet, Kaserna. (E. Svensson foto.)

Pröfva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

CEREBOS SALT

Två eller tre burkar räcker för en medelstor familjs alla måltider under ett helt år.

WENNERBERG-STODEN I MINNEAPOLIS

Stodens högtidliga affäckning i Minnehaha-parken i Minneapolis i närvaro af 35,000 människor. I vänstra ovalen: Konsul C. F. Wallerstedt, ordförande i Wennerberg Memorial Association. I högra ovalen: Fil. Dr Victor Nilsson, sekreterare i Memorial Association och upphofsman till förslaget om statyns resande.

GUNNAR WENNERBERG.

Af KARL G. HELLBERG.

POEM UPPLÄST VID WENNERBERGSSTATYNS AFTACKNING I MINNEAPOLIS MIDSOMMARDAGEN 1915.

I söner, döttrar af den höga Norden,
från Odins gamla fagra sagoland,
som älsken minnet utaf fosterjorden,
om edert hem än står på fjärran strand,
i dag är eder dag och eder ära
att vi, ett enadt folk, få vittne bära
och kunna folka bättre än i ord,
vår varma kärlek till det fosterländska,
det dådstarkt stora, ädla, äkta svenska,
som haft sin rot i hemmets kära jord.

Vi äga många minnen från de tider,
då hedniskt mörker öfver landet låg,
vi läst om Viking, där han draken rider
till strid och plundring öfver vredgad våg.
Med dödsföraktet innerst i sitt hjärta,
okufvad, vild, berörd af ingen smärta,
hvar fanns en kämpe mera stark än han.
Hur djärft han trotsat stora folk och länder
från Erins ö till Tiberns fagra stränder
den gamla sagan än berättat kan.

Vi vörda minnet af de stora döde,
de frihetshjältar, som med svärd i hand
i tunga tider ledde Sveriges öde
och skänkte villigt lifvet för sitt land.
Vi älska Engelbrekt och dyrka Vasa
och, om än kriget fyller oss med fasa,
vi tjasas öfver svenskens bragd och mod,
där lugnt han kämpar, blöder, fröjdas, lider
i Karlars ärorika stolta tider
med hjältens sanna, ädla, varma blod.

Men rosten får de segervana svärden,
de starke slumra lugnt i grafvens famn.
Det kom en annan tid med andra värden,
och fredens hjältar buro Sveriges namn
med ära ut till jordens alla gränser.
Se snillets eld, som blixtrar, lyser, glänser
— ej Lützens segerglans, ej Narvas soll! —
i ädel handling. Det är tankens flamma,
som var och är och evigt blir densamma
hos vikingsläktet vid vår norra pol.

I toners värld i diktens stora rike
det nya Sverige friska lagrar skar,
och tankens män och skalder utan like
nu åkte fram i ryktets stolta char.
Vi tjusta lyssna till en dikt, som talar
om höga gudar uti Valhalls salar,
om blidsint Balder och om vredgad Thor.
Och denna sång, som följer oss det sköna,
den ler vid sjö och fjäll, på slätter gröna,
i furudunklet, där linnéan gror.

Vi glömma aldrig dessa män, de stora,
hvars lifsverk häfden troget tecknat ner,
vi äga dem, hvad än vi sen förlora,
Franzén och Geijer, Rydberg och Tegnér.
Och honom, hvilkens fest i dag vi fira,
den store, som vi friska kransar vira,
han, som gaf hjältedikten klang och färg,
en af de aderton bland vittne män,
en sångarkung, som hela Norden känner,
en folkets ädling — Gunnar Wennerberg.

Så stor och hög han för sin samtid trädde,
till åren yngling, fördomsfri och glad,
och unga känslors fröjd i sången klädde
för vännerna i Upplands lärdomsstad.
Hvar klingade så muntert för en lyra,
en dikt så käck och frisk och full af yra
med Bellmans släkt, berörd af ingen sorg?
Det var med "Gluntarne" en gång i världen,
som skalden första steget tog på färden,
som ledde hän till ryktets stolta borg.

Och dessa toner, starka, silfverklara,
med djup och styrka, vidd och takt och gång,
de rena, fosterländska, underbara,
som äro blomman af vår vackra sång!
Hvar hälst i kör du hör den svenska sången,
där hålla dessa toner helt dig fången:
"Stå stark, stå stark, du ljuset riddarvakt".
Och när ibland du hör i toner skalla
ett: "Hör oss, Svea, moder åt oss alla",
du sjunger med, med hjärtats fulla takt.

Här i naturens famn, vi så det ville,
i bronzen skall han vittna länge än
om äkta ädelt blod, om upphöjdt snille,
om handlingskraft, som finns hos Nordens män.
Och framtidfolken skola en gång dyrka
på denna plats — och finna mod och styrka
i detta arf, som Wennerberg oss gaf —
hans sköna sång, en sång, som stärker bandet
emellan honom, oss och fosterlandet,
där trogna händer vårda skaldens graf.

FREDSBILDER OCH KRIGSSCENER

het i sin nationaldräkt. Dessa Spreewaldflickor lämna ofta hemmet och söka sig in till storstäderna, företrädesvis Berlin, där de antagas som barnjungfrur. Man kan se dem i Thiergarten i sina klädsamma dräkter, vaktande på Berlin-

I SAMMANHANG MED DEN I FÖREGÅENDE nummer af Idun meddelade illustrerade skildringen från ett tyskt fångläger i Spreewald, där ryska krigsfångar höllos internerade, torde det måhända ha sitt intresse för vår läsekrets att erfara något om

miljonärernas små ättlingar. Bilden n:r 3 är ett bymotiv från Spreewald med ett af de många vattendragen. Bilden n:r 4 återger en lördagsafton i Spreewald, då familjen efter veckans arbete samlats till en pratstund utanför hemmets dörr. Bild 5.

själfva Spreewald, en i preussiska regeringsområdet Frankfurt a. d. Oder belägen sumptrakt, som fått sitt namn af Spreefloden, hvilken där utgrenar sig i flera armar och ger landskapet dess egendomliga karaktär. Ordet sumptrakt ger föreställningen om ett otillgängligt och föga lockande område, men det förhåller sig tvärtom så att denna vattenrika trakt är af en originell och idyllisk karaktär, bebodd af en lika originell befolkning, som håller fast vid gamla sedvänjor och traditioner. Byar och gårdar ligga mellan de många flodarmarne, omgifna af lumrig grönnska, och den hufvudsakliga trafikken sker på således, hvilket ökar det pittoreska i platsens karaktär. Vår bild n:r 1 framställer en ung Spreewaldskön-

Idyll vid kanalen en sommar-dag. Kvinnorna syssla flitigt med något handarbete. Bild 6. Byn Lehde i Spreewald. Ett antal skolbarn bege sig på en utflykt. Bilderna 2 och 7 hänföra sig till kriget. Den förra, från Galizien, visar hur en granat slagit ned så djupt i jorden, att en vattensamling uppstått i den stora fördjupningen. Den senare (n:r 7) är från Verdun. Tyskar iakttaga beskjutningen af franska flygare. Genom den på marken anordnade fälttelegrafan meddelas till det skjutande batteriet hur skotten verka. 1, 3, 4, 5, 6, 9. G. Bruennleim foto. 2. Presse-Photo Syndikat. 7. Leipziger Presse-Büro.

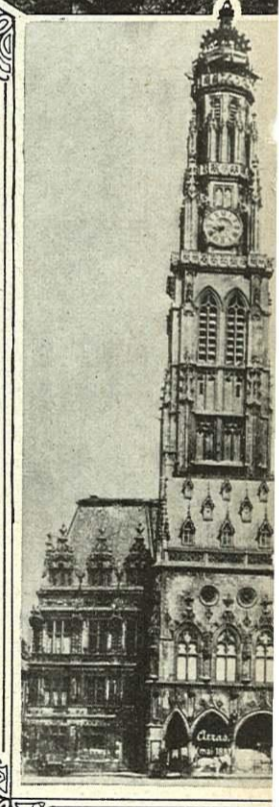
Tids
 fiva" rös
 här och
 stades: e
 krig är o
 i våra da
 skulle et
 verkligen
 vore det
 på sex
 ej mera
 ända till
 mang utv
 krigsv
 omöjligg
 längre dr
 Hvad s
 förnumst
 ne nu
 verkligen
 blodsul
 hvars sl
 kan span
 skildt de
 tiserande
 ningsst

DEN TOLFTE
 krigsmånaden är
 om några dagar
 till ända. Och
 ännu synes ingen
 ljusning, bebå-
 dande den fred,
 efter hvilken hela
 världen med baf-
 van längtar. In-
 nan världsbran-
 den bröt ut siade
 vissa "auktorita-

1, 11. Ett krigs-
 lasarett i Ber-
 lin. Patienterna vis-
 tas i det vack-
 ra sommarvädret i
 lasarettens park.
 2. Kvinnligt post-
 bud gående "tur"
 i Berlin. 3. En
 16-årig tysk fri-
 villig, som tar en
 i en skyttegraf
 kvarblifven 17-
 årig ryss tillfån-
 ga. 4. En rysk
 flygare beskjutes af
 österrikarne.
 5. Stortvält bakom
 fronten. 6. En sol-
 dat, som dignat un-
 der marschen, får
 hjälp af en kamrat. 7. Allkirch i Vogeserna,
 förgäfves stormadt af fransmännen. 8. Mal-
 borgeth vid italienska gränsen, där italienar-
 na söka göra framstöt. 9. Tarvis med det

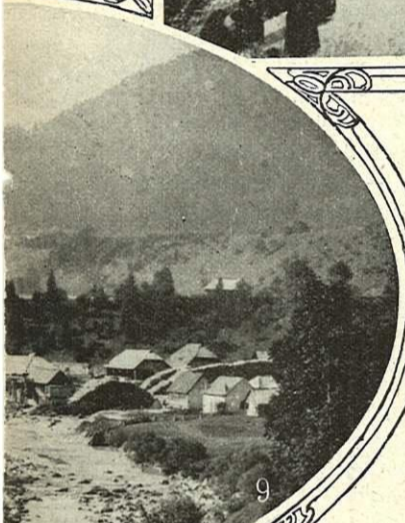
ter både
annor-
t världs-
fänkbar
gar, och
sådant
inträffa,
en affär
veckor,
ty de
raffine-
ecklade
apnen
öra en
abbning,
iga de
re siar-
inför
ten af en
julelse,
t ingen
? Sär-
teore-
afvöp-
llarne

8

11

9

borde i närva-
rande tid mera
än någonsin ha
skäl att gifva akt
på de bistra fids-
tecknen. Vi kunna
icke underlåta att
inpassa denna
reflexion bland
våra här medde-
lade bilder från
de senaste krigs-
händelserna.

12

hårdt omstridda
Monte Nero i fon-
den. 10. Det nu
sönderskjutna råd-
huset i Arras. 12.
Från Lemberg. Rö-
da kors-systrar ser-
vera kaffe åt ras-
lande officerare.
13. Damer af half-
värld i Lodz, nu in-
vandrade i Lo-
witsch. 14. En så-
rad ryss ropar på
hjälp utanför in-
gången till sin
skyttegraf. 15. Po-
tatisutdelning till
den polska befolk-
ningen. 16. Polska
barntyper i Lo-
witsch.

13

14

15

16

witsch. 1, 2, 6, 11, 15. Berliner Ill. Gesell-
schaft, 3, 12. A. Grohs, 4, 13, 16. Gebrüder
Häeckel. 5, 14. Presse Photo Synd. 7, 8, 9,
10. Leipziger Presse Büro.

Lycka.

En hvardagshistoria.

ACKER HADE HON ALDRIG VARIT, eller på något sätt bemärkt eller uppburen. Hon hade ordentligt gått igenom flickläroverket i den lilla staden, sedan hade hon stannat inom hemmets väggar, där hon så väl behöfdes. Kamraterna visste snart inte mycket mer om henne än att hon aldrig "var med". Någon enda gång kunde hon vara med i källbacken eller på skridskobanan, alltid glad och munter, men aldrig utan ett "släp" af små halfsyskon, som hon skulle se efter och hjälpa.

Han var extralärare i samma lilla stad, där hennes far var läroverksadjunkt, och då de hade samma ämne, kommo de i åtskillig beröring med hvarandra. Det hände icke så sällan att den unge "doktor Björk" hade ärende till sin gamle kollega, och alltid, när han ringde på, öppnades dörren af den enkla flickan i det stora arbetsförklädet. Så en dag bad pappa honom stanna kvar till téet, och efter den gången kom han kanske igen något of- tared, än hvad som varit absolut nödvändigt. Till slut blef han tegäst i djupaste hvardagslag en ä två gånger i veckan. Så en dag hände det, att han kom, när far och mor voro borta. Han gjorde min af att vända i dörren, men så var det några papper han ville lämna, någon hälsning han ville ha framförd, och så måste han ju sliga inom, och innan han visste ordet af hade han af sig öfverrocken och satt i lugn och ro i den välbekanta lilla sallsoffan.

Anna satt vid bordet under stora lampan och stoppade strumpor och de pratade först om ditt och datt, men så småningom förde han in samtalet på ämnen, som rörde dem själfva. Han började berätta om sitt eget ensamma lif, om sina sträfvan- den och förhoppningar, och Anna hörde på med klöppande hjärta. Hvarför talade han just till henne om allt detta? Var det möjligt att han tänkte på henne, såsom hon tänkt på honom natt och dag alltsedan första gången de sutto midt emot hvarandra vid tebordet? Nej, det var då väl inte möjligt! Hon visste ju, att både en och annan af stadens förnämsta mammor ville ha honom till måg. Hur skulle han då kunna tänka på en så obetydlig liten varelse som henne. Men han fortsatte att tala på sitt stilla, lugna sätt. Slutligen reste han sig upp och satte sig bredvid henne vid bordet och gaf henne den stora frågan, som skulle vara afgörande för hela deras lif, och hon räckte honom sin fasta arbetshårda hand och gaf honom just det svar han längtade efter att få. — Men hon ville först tala med far och mor. Så reste han sig och gick, utan annat afsked än ett trofast handslag, och hon blef sittande kvar som i en dröm. — Med strumpstopningen blef det inte mycket af den kvällen.

Far och mor, de blefvo glada förstås, de kunde ju inte annat, men svårt var det att mista tösen, särskildt tyckte styfmodern att det var tungt att nu bli ensam om allt arbete, som de förut varit två om, och hon yrkade lifligt på, att det åtminstone inte skulle bli något bröllop af förrän till hösten. Men i den saken var Gustaf Björk obeveklig. Han hade fått ordinarie plats i en grannstad, som han skulle tillträda vid nästa läsårs början, och han yrkade absolut på att de skulle gifva sig, så snart terminen var slut, så att de finge ha sommaren tillsammans och sedan tillsammans ordna det lilla nya hemmet. Egentliga orsaken var nog, att han såg det fröfta, ansträngda draget kring sin lilla flickas ögon och ville, att hon en gång i sitt lif skulle få vara ung och fri en hel lång sommar.

Ja, så blef det till sist efter hennes önskan och de hade en härlig sommar ute i en liten fiskarstuga vid västkusten. Hon njöt af allt, af friheten, af luften, af hafvet, af deras små segelturer i fiskarens lilla båt och mest af allt af att de två fingo vara tillsammans och dela allt med hvarandra.

Allt det där var nu länge, länge sedan. De hade nu varit gifva i 17 år och haft det sträfsamt och arbetsamt hvar på sitt håll. Men alltid hade de mött allt, både motgång och medgång hand i hand, delat allt med hvarandra och med glädje och tacksamhet tagit emot den ena lilla nya familjemedlemmen efter den andra — de voro nu 8 stycken, lika många pojkar och flickor. Nu var den yngsta nära 5 år, och mamma hade börjat bli bortskämd med att få sofva i ro hela nätterna, något, som förut varit en sällsynhet, och att kunna sitta med vid pappas trefliga läskvällar, som han anordnade för barnen åtminstone en gång i veckan. Hon började känna sig mera fri, kunde till och med då och då vara borta en kväll utan att känna oro för hemmet. Hon började tro, att hon kommit öfver den mödosammaste tiden med barnen.

Nog var det svårt att få pengarna att räcka till, då lönen var liten och familjen stor, nog hade det kostat på, att få dra in på det ena efter det andra af sådant, som de ansett nästan oundgängligt eller åtminstone som en fullt tillåten lyx. Förr hade hon kunnat köpa en blomma att pryda upp hemmet med till högtiderna, eller något annat smått och godt att lysa upp hvardagslaget med. Nu hade allt sådant måst läggas bort. Men hvad gjorde det — inte låg lyckan i sådant — när de sågo barnskaran rosigt och munter kring bordet, tyckte de det var prydnad nog. Och så kommo ju barnen alltemellanåt hem från skogen med något grönt och vackert, som prydde och doftade, det var ju egentligen lika roligt.

Men så kom det stora världskriget — och med det dyr tid äfven hos oss. Hur skulle det nu gå? Hon låg vakn om nätterna och ängslades för hur de skulle kunna reda sig nu, då det alltjämt förut varit så knppt. Hvad skulle de kunna ytterligare dra in på, då de redan förut lefde så mycket enklare än alla andra i deras ställning.

Allt detta satt hon nu och tänkte på, under det nålen gick upp och ned allt ifrigare i det arbete hon höll på med. Hon visste ju hvar hon skulle söka hjälpen mot all nöd, både andlig och lekam-

lig, men i kväll var det, som om himmelen varit stängd för henne. Hon tyckte, att hon inte orkade längre — krafter och mod voro slut, hon som alltid brukade vara frimodig och se lifvet ljusst, höll nu på att alldeles sjunka ihop i missmod.

Till råga på allt hade hon börjat förstå, att hon hade att vänta en ny lifen världsmedborgare fram på våren. Hur skulle det gå? Hur skulle hennes krafter räcka till och hur skulle deras medel räcka till för nya stora utgifter? — Och så blef det ju nytt nattvak och nya mödor af alla slag. Mot hennes vilja började tårarna droppa och droppa ned på arbetet, som sjunkit ner i hennes knä — hon förmådde inte längre hålla dem tillbaka.

Då öppnades dörren från hennes mans rum, hon hörde honom komma, men lyfte inte på hufvudet, hon ville ej att han skulle se, att hon grät, men han kom bakifrån tyst på tå och lade sina mjuka händer öfver hennes ögon. Hon tog dem i sina, kysste dem gång på gång, men vågade inte se upp. Men han hade i alla fall redan märkt, att hon grät. Han drog henne med sig till den lilla soffan i hörnet och slog armen om henne, och så tämt i hans famn med hufvudet mot hans bröst, bekände hon allsammans, sin oro, sin bedröfvelse, alla sina dåraktiga misströstande tankar. Han hörde på henne och lät henne tala ut. Så började han att tala, kärlekfulla, tröstande ord. "Minns du — minns du, den gången och den, då vi voro i nöd och blefvo så underbart hjälpa. Minns du, när vi skulle igenom det och det, som syntes oss omöjligt att komma öfver — huru vi just i räffa stunden fingo den hjälp vi behöfde, så att det som på förhand syntes oss så svårt, efteråt blott blef oss ännu en ny anledning till tacksamhet. Tror du inte, att Gud kan hjälpa äfven nu? Tror du hans makt har blifvit mindre? Och det lilla barnet, som vi vänta — tror du inte att Gud kan försörja det också? Ha vi inte alltid kommit öfverens om, att hvar nytt barn fört med sig ny välsignelse till hemmet? Kanske just denna lilla, som kommer i en så särskildt bekymmersam tid, skall medföra en särskildt stor välsignelse!"

Medan han talade, kom en stor frid öfver henne, hon kände sig lyftad upp öfver dagens små bekymmer, kände sig buren och stärkt af en öfvernaturlig kraft.

Från den dagen väntade hon på barnets ankomst som på en högtid. Nog kom oron öfver henne ibland, men den fick aldrig mer makt öfver henne, det fanns starkare makter inom henne, som drefvo den på flykten.

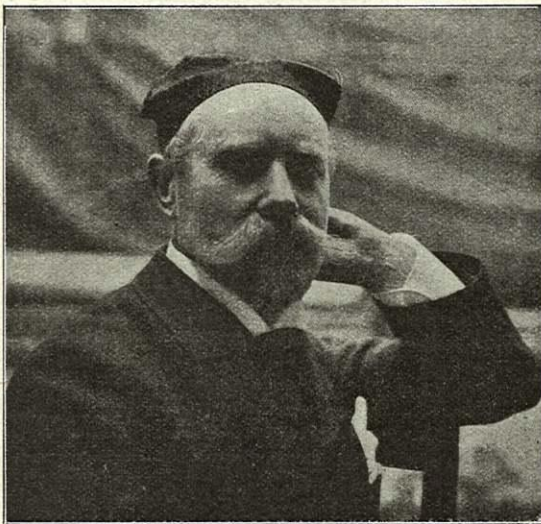
Barnen blefvo småningom invigda i hemligheten, äfven de små fingo veta hvad som väntades. De mottogo nyheten med glad undran, under det att de äldre fördubblade sina ömhetsbetygelser mot mamma och täflade om att få göra henne alla små tjänster de kunde.

Så kom äntligen den väntade dagen. Barnen kände det tungt att gå till skolan utan mammas morgonkyss och frukosten äts under tryckande tystnad. Men när de kommo hem på middagen var lille bror redan kommen, och de fingo gå in på tå, två och två i sender och se på honom, där han låg så skär och mjuk i sin hvita bädd.

Först andra dagen orkade mamma se dem alla omkring sig på en gång, då drogs rullgardinen upp, och solen sken in på hela skaran. När hon då låg där och såg på alla de strålände ögonen omkring sig, tyckte hon, att hon var den rikaste och lyckligaste af alla kvinnor i världen.

Och dagarna gingo, och snart var hon inne i arbetsselen igen, allt gick som förr, det "gråa hvardagslifvet" började på nytt, men för henne blef det aldrig grått — innerst inne sjöng hon alltid en lofsång till det stora underbara lifvet och till lifvets Herre. Och för den, som lärt sig sjunga den lofsången, finns "det grå" alls inte till, lofsången sprider sol öfver allsammans.

MARIA DANELL.

Karl Nordström 60 år.

DETTA AR ENDAST NÅGRA HELT FÅ RA- der till porträttet här ofvan. En utförlig karaktäristik af den nu 60-årige konstnären fanns i Idun redan den 31 mars 1904, skriven af en af våra sakkunnigaste författare på området, nämligen Georg Nordensvan.

Vännerna af Karl Nordströms fasta, stränga konst kunna med tilfredsställelse bekräfta att konstnären fortfarande är sina ideal trogen och att hans arbetsresultat vittna om ett fortfarande fördjupande och framåtfrångande. Bohusläns karga kustnatur och Stockholms utkanter äro hans hufvudsakliga motiv-världar hittills. Måhända kommer hans sökande ande att eröfra ännu andra områden eller ge ny belysning åt de redan vunnna. Hur som helst är han i sin slutenhet och sitt allvar en af våra intressantaste konstnärspersonligheter, hvars ryggraka svenskhet vi ha alla skäl att vara stolta öfver.

Skrattmasken.

AF RICHARD VALLNER.

(Forts. o. slut.)

DÅ FOLL DET HONOM IN, ATT han skulle göra en inspektion af sin egendom, och i tälmande mörkret begaf han sig på vandring rundt ägorna. Det blef en lång och besvärlig promenad öfver åkrar och diken i den bistra vinterkvällen, men hans ihärdighet öfvervann alla hinder, och han gaf inte tappt, förrän ronden var fullbordad.

Då han återkom till gården, var klockan tio och tjänarna hade gått till sängs, men i köket stod kvällsvarden dukad åt honom. Han åt ett par skedar gröt och drack ett glas mjölk, därpå gick han upp och lade sig.

Trots den fysiska tröttheten hade han svårt att somna, och då han äntligen efter att länge ha legat och vridit sig lyckades falla i dvala, stördes denna af obehagliga drömmar. Vid tvåtiden vaknade han, och efter fåfänga försök att somna på nytt steg han upp, tände lampan och klädde sig. Därpå öppnade han kassaskåpet, tog upp sina pengar och lade fram dem på bordet. Och denna gång nöjde han sig inte med att summera ihop de å rullarna och buntarna angifna beloppen, utan han löste upp alla rullar och buntar, lade ihop pengarna i en stor hög och räknade så hela summan. Sedan han på detta sätt konstaterat, att beloppet alljämt stämde på öret, fördelade han ånyo pengarna i rullar och buntar och lade dem tillbaka i kassaskåpet. Därpå gick han till fönstret, rullade upp gardinen och blickade ut i natten.

Därborta låg Nergården så tyst och stilla, som om ingenting oroande eller sorgligt rymdes inom dess grindar. Utan att akta på kylan öppnade Sven Persson fönstret, sträckte ut hufvudet och lyssnade, som om han väntat att få höra något budskap därbortifrån. Och det föreföll honom, som om någon hemlighetsfull kraft hade utgått från gården därute i mörkret och strömmade öfver till honom själf och hans gård och fjärrade dem med osynliga band.

Ja, det var detta han känt, allt sedan Lars Nilsson flyttade dit. Ända till den tiden hade han lefvat i lugn och frid, skött sina affärer, skaffat sig en skuldfri gård och samlat pengar i sitt kassaskåp, allt hade gått honom väl i händer, och han hade motsett en lycklig ålderdom; men sedan den där nye bonden kommit till socknen, hade allt förändrats, och hans frid och glädje voro slut. Där sprang den enfaldige karlen och passade upp på gud och hela världen i stället för att sköta sina affärer — och så gick det som det gick — galel förstås... Hvad hade han, Sven Persson, med det att göra? Hade han kanske stulit något ifrån karlen? Nej, inte ett öre, inte så mycket som ett rågax hade han tagit från honom. Och lika litet hade han stulit från någon annan. Att sköta sig och låta andra sköta sitt, det hade varit hans taktik. Som en fattig drängpojke hade han börjat och arbetat sig upp steg för steg. Hur hade han inte fått ligga i och anstränga sig, hur hade han inte sträfvat och slitit på alla möjliga sätt... Förstås, mån om sitt hade han varit, och när hjärtnupenhet hade han aldrig haft känning af, den som inte sett upp i affärer, han hade fått se upp med pungen. Men lagen hade han hållit, aldrig hade någon kunnat säga, att han handlat mot dess bud. Och så kommer denna enfaldiga människa, denne odugling och anklagar honom för att han inte hjälper honom, för att han inte lånar ut sina pengar åt honom att reparera hans trassliga affärer med... Låna

pengar åt en sån där stackare! Lika gärna kunde han kasta dem för svinen.

Det var förstås sant, att Lars Nilsson aldrig direkt bedt att få låna af honom eller anklagat honom, men Sven Persson hade nog förstått meningen i alla fall. Och det var just det, som nästan var det obehagligaste i saken; om karlen bara en enda gång hade sjungit ut med hvad han ville eller tänkte, så kunde man ha gett klart besked igen och varit kvitt saken, men nu bara gick han där och teg och såg ynkelig och förebrående ut, precis som om han menat, att Sven Persson hade någon skuld i hans olycka och var skyldig, att hjälpa honom... Naturligtvis, det var så han menade: först springa som en fjant och göra sig af med allt, hvad han ägde, och sen fordra, att andra skulle krafsa kastanjerna ur elden åt honom... Och om man nu inte ville det, så var man en usling, en fördömd, som skulle komma till helvetet. Det var hvad han menade, att man var, det kunde man nog läsa i hans ögon, fast han ingenting sa... Sådant skulle man behöfva tåla af en sån där eländig stackare, som inte dugde till att reda sig själf, och det fast man visste, att man var en hederlig karl. Det var inte naturligt, det var något konstigt, förhäxadt i saken. Redan från första stund den där bonden kommit till socknen hade han känt en besynnerlig oro i kroppen, och sedan hade det blifvit värre och värre. Inte en lugn stund hade han haft och inget nöje hade han längre af någonting, hvarken af sin gård eller sina pengar, och snart kunde han hvarken äta eller sofva. Hela hans lif var förstördt, allt hvad han sträfvat och slitit var till ingen nytta, och detta

för den där bondens skull, som han inget ondt gjort eller hade något otaldt alls med.

En allt häffigare vrede intog Sven Persson ju mer han tänkte på detta, hur han hade ansträngt sig för att komma sig upp, och hur hans glädje, när han till sist kommit så långt, att han kunde börja tänka på att njuta frukterna af sina mödor, tagits ifrån honom af den eländige grannen. Han tänkte på sina tiotusen kronor, de sköna penningbuntarna och rullarna, som lågo så ordentligt sorterade därinne i sina fack, och han tänkte på sin gård, den präktiga egendomen, kring hvars bördiga ägor han i kväll med så mycket besvär gjort en rond. Och detta allt hade nu blifvit värdelöst, aldrig mer skulle han kunna njuta därpå, sedan oron kommit i hans själ!

Han sträckte ånyo ut sitt hufvud och blickade bort mot Nergården och åter kände han, hur den hemlighetsfulla kraften strömmade ut från den tysta sofvande gården och genom nattens mörker gled öfver till honom själf och hans gård och fängslade dem med osynliga band. Och en vrede utan gräns fyllde hans varelse. Detta var förhäxadt, förbannadt. Aldrig mer skulle han få någon frid i sin själ, aldrig mer skulle han ha glädje eller nöje af någonting i världen, så länge Lars Nilsson fanns i lifvet. De båda kunde inte lefva på samma gång — endera af dem måste bort.

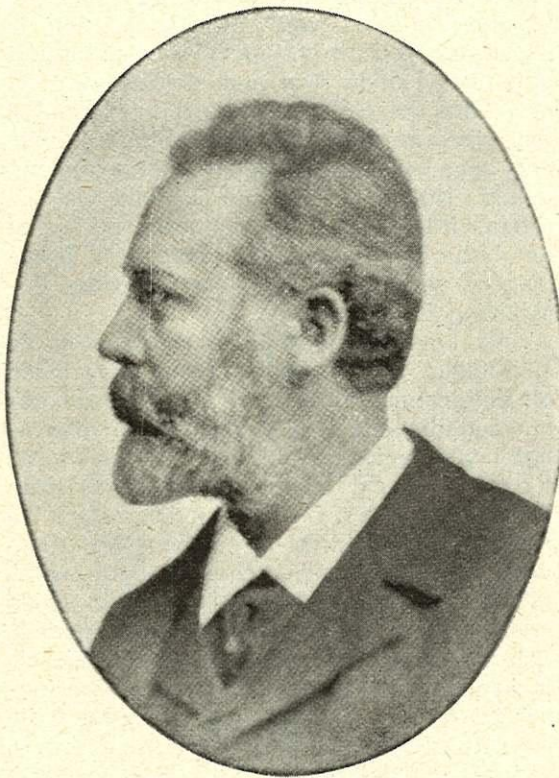
Hasligt ryckte han till sig bössan, som han brukade skjuta räfvar och kråkor med och som alltid hängde laddad på väggen, och utan att ta på sig mössa eller öfverrock skyndade han ut. Det var en vacker, stjärnklar natt, i det bleknande månluset skimrade snötäcket på åkrarna som tusentals diamantstjärnor, och i öster steg en brandröd strimma öfver himmlaranden.

Sven Persson gick med snabba steg och blicken stadigt fäst på Nergården, som stilla och fridfullt tycktes ligga och drömma i dunklet mellan lönnarnas och askarnas aflöfvade kronor. Då han trädde in på gårdsplanen, stod ännu släden, på hvilken Lars Nilsson suttit hopsjunken vid hans besök på aftonen, kvar utanför vagnslidret, och åsynen häraf kom honom att erinra sig det sorgsna, lidande uttrycket i Lars Nilssons ansikte, men detta minne hade ingen annan inverkan än att möjligen ytterligare påskynda hans steg. I denna stund fanns ingen annan tanke i hans hjärna än att handla, befria sig från den eld, som brände i hans själ. Med ett par språng var han uppe på förstugubron, öppnade dörren och trädde in i hvardagskammaren, där han visste, att Lars Nilsson under den senaste tiden sof ensam för att inte oroa den sjuka hustrun, då han steg upp till sitt arbete om mornarna.

Ja, därborta låg han med ena armen under hufvudet och ansiktet vändt ut mot rummet. Ett svagt mänsken föll in genom fönstret och lyste på hans insjunkna kinder. Sven Persson siktade och sköt hastigt och säkert.

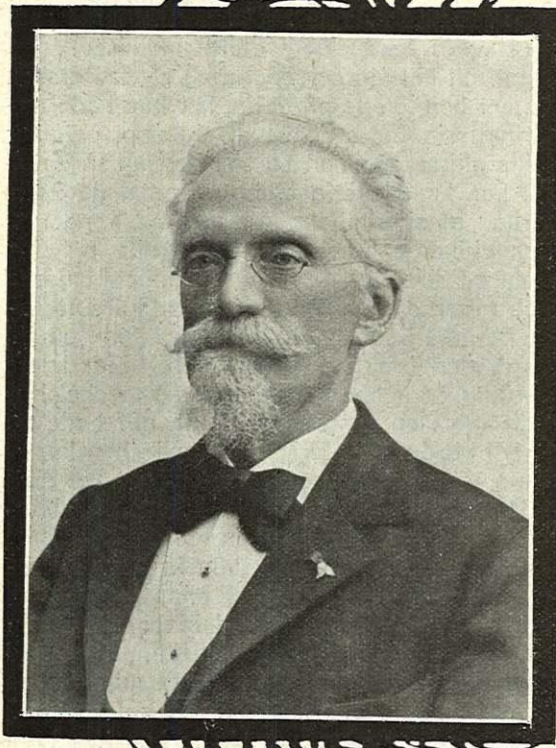
Då husets folk, väckt af knallen, förskräckt kom tillskyndande, stod han stödd mot den rykande bössan och befraktade Lars Nilsson, hvars bleka drag ännu i döden tycktes omsväfvas af ett mildt melankoliskt skimmer, och på frågor, hvad som händt, svarade han ej, men det ryckte underligt i hans ansikte, och plötsligt sågo de omkringstående honom göra en häffig, smärtsam grimas, och tårarna strömmade ur hans ögon...

Sven Person afled i fängelset, innan hans straffid gått till ända. Det berättas, att han var en fridsam fånge, som tåligt och undergifvet fogade sig efter reglementets föreskrifter och alltid bar ett allvarligt och sorgset uttryck i sina drag. Sin förmögenhet hade han öfverlämnat till Lars Nilssons änka och barn.

Efraim Rosenius 60 år.

EFRAIM ROSENIUS' VACKRA, INTELLIGENTA profil tillhör det Stockholm, som synes. I gatuvimlet möter man honom ofta, mediterande och iakttagande som den fine observatör han är, och på teaterpremiärerna saknas han sällan. Som författare är han i främsta rummet journalist och en ärligt frisinnad sådan. Hans sedan 20 år utgifna korrespondenser Från Birger Jarls stad hvilka gå landet rundt, ha verksamt bidragit att ställa allmänheten ute i bygderna i kontakt med det politiska, litterära och konstnärliga lifvet i hufvudstaden. Men äfven som skönlitterär författare bör han ihågkommas; hans stockholmskildringar och skärgårdsskisser, hvilka då och då glimma fram i tidningsspalterna, röja alla sin författares varma hjärta, artistiska kynne samt fina iakttagelseförmåga och lida blott af ett fel: de komma för sällan.

Filip Tammelin.

REVISOR TAMMELIN, AMBETSMANNEN, VAR icke så mycket känd för världen af det enkla skälet, att uppgiften att granska siffror i kammarrätten är en föga observerad syssla, ehuru viktig nog ändå. Men skalden Filip Tammelin, den flitige besjungaren af våra fosterländska minnen, tillfällighetspoeten och pristagaren i Svenska akademien, var däremot vida bekant. Han producerade flitigt, därom bära fyra utgifna diktsamlingar vittne, och han eröfrade 1872 Svenska akademiens andra pris för en sång öfver Franzén. Han var en blid skaldenatur, den nu bortgångne barden med det lifliga lynnet och det originella uppträdandet; till de stora sångarne hörde han icke, men hans poesiälskande natur manade honom att kväda både högstämmt och innerligt, och när sångmön var honom som huldast, äfven med äkta och djupa toner.

Ett svenskt konstnärligt arbete om Belgiens konstskatter.

BBLAND DET MYCKNA NEDslående vi här hemma fått att reflektera öfver, i samband med världskriget, synes mig den förbluffande liknöjdheten för konstskatters förödelse utgöra ett särskildt ledsamt kapitel. När vid världsklenodens, Reims-katedralens, första bombardemang, en af våra mest kända konstkritici och konstälskare finner intet angelägnare vara än att ila till skrifbordet och göra advokatyr för saken, hvilket möjligen anstår någon i sitt yrkes intressen förhärdad och gränad strateg, då frågar man sig inte utan oro hur det står till. Och ett faktum är, att under insamlingen för de olyckliga i Belgien, såväl Iduns insamling som den allmänna, flöto de ojämförligt flesta bidragen och kommo de mest rörande och varmhjärtade inläggningen visst inte från våra rikaste, mest beresta och mest (borde man förmoda) bildningsintresserade klasser, utan rätt och slätt från småfolk, af hvilka många aldrig sett och njutit af en vackrare byggnad än det egna hemmet, många säkert aldrig beundrat någon

annan altartafla än sockenkyrkans. För dessa modesta gifvare var gåfvan en naturlig gärd af mänsklig samhörighetskänsla — och bättre kan icke skänkas. Men i brist därpå, i brist på hjärta, helt simpelt — hvar funnos då de, som åtminstone borde kunnat känna samhörighet med världskulturen; hvar funnos de, som nu fått tillfälle infria sin tacksamhetsskuld till seklernas arf i ett litet hörn af det Europa de befarit och besett, genom att uti nödens stund bistå det folk, som varit arfvets vårdare och ur hvars rika gemyt de beundransvärda konstskatterna spirat upp? Denna stora och civiliserade kategori af svenskar hördes så godt som icke af. Här syntes vara fråga om en idealitet, som de alls icke förstodo.

Jag har grubblat öfver det ofrånkomliga faktum och sökt undgå att fälla orättvisa domar. Jag har frågat mig, om inte orsaken till den sällsamma oberördheten ligger däri, att vi själfva äro så ytterst fattiga på skönhet, formad af människohand. Om t. ex. Stockholm bombarderades och förstördes, hur många af byggnaderna skulle vi kunna begråta såsom verkligt, absolut oersättliga genom sina minnens helgd eller sina linjers fulländade adel? Inför hvilka ruinhögar skulle vi alla ofrånkomligt nödgas stanna med tårar af harm och smärta, eller — för de mera temperamentsfulla — med händerna knutna i förtviflad vrede?... Ja, man kan fråga. Alla äga vi väl en stad, ett hörn, ett hus, som vi särskildt älska. Men i de ojämförligt flesta fall, är det då fråga endast om privata affektionsvärden, icke om den ljufva stoltheten och lyckan i att vara meddelägare till nationella klenoder, hvilka hela världen betrakta med beundrande blickar. Skulle olyckan drabba vårt Stockholm, finge vi trösta oss med att vår vackra och pittoreska natur ha vi ändå kvar, och den synes i det hela vara det enda svensken bryr sig riktigt om. Det är den, som utlänningarna prisa, när man intervjuar dem i deras rum på Grand Hôtel — och därmed kan vår själ räddas från tvänget att känna sig berörd af de dyrbarheters öde ute i den stora främmande världen, hvilka icke uthärdade beskjutning från mörsare...

Som en maning att försöka vakna ur en slik folklig lindebarnssömn kunna vi hälsa ett alligenom artistiskt, af nobel känsla genommandt verk, hvilket nyligen blifvit synligt i vår svenska bokhandel: *Flandrisk konst i fred och ofred*, bilder från Belgien af Ivar Callmander. Det innebär intet politiskt oppositionsskri, detta verk, diskret i tonen och utan aggressivitet. Men det är välfaligt nog i sin enda enkla egenskap af uttryck för en konstkännande och konstförfaren människas djupa kärlek, tacksamhet, oro och sorg. Det för våra tankar till deras tankar, som ha närmare än vi, trots allt, att begråta ofreden och all dess vandalism; det försätter oss med en intim kändedoms hela suggestiva makt in i en skönhetsvärld, byggd af genialitet och tålig flit från generation till generation, och ur hvilken vi veta att forskning och dröm nu drifvits — delvis för alltid. Vi behöfde en sådan bok, och jag vågar tänka, att några af oss skulle blygts, om tiden fått gå bort, utan att i vårt Sverige presterats en dylik ansats.

Författaren, hvilken dessutom själf gjort såväl det smakfulla omslaget till boken som dess kapitelvinjetter, har sammanfört ett afsevärdt antal bilder från Antwerpen, Brügge, Mecheln, Gent, Brüssel, Löwen och Ypern. Ett fåtal af fotografiereproduktionerna visa förödelsens styggelse; flertalet vittna blott om att: så var det. Det är gatuperspektiv, interiörer, taflor och skulpturer, i allt öfver

ett hundra illustrationer. Texten är till största del förklarande och belysande, väldokumenterad och på angenämaste sätt populär. Utan att han någonsin blir ledsamt högtidlig, känner man dock hur innerligt författaren gripits af sin uppgift. Ofta höjer sig hans stil till stor målerisk kraft. Men han glömmet ej heller det mänskliga för det estetiska. Då och då möter man reflexioner, som tala hans hjärtas språk. Så efter den utmärkta skildringen af Rubens' kanske största verk, "Lansstötten" i Antwerpens museum (bild 27), där den romerska krigsknekten, en skräckinjagande gestalt, våldsamt stöter sitt vapen i den korsfästes sida, medan de kringstående förfasade vända sig bort och endast Maria Magdalena afvärijande sträcker sina svaga händer mot den råde krigaren:

"Våldet", skrifver Ivar Callmander, "bärande hand på vårt käraste, kränkande de heligaste känslor, är icke det en sinnebild af hvad just nu skett och sker i Rubens' land? Vi sträcka afvärijande våra händer, det blir endast en tom gest, våldet sker och vi mäktat ej hindra... Och dock kunna väl vi, otrosmänningar, knappast sätta oss in i känslorna hos de belgiska bygdernas naivt fromma befolkning, då den ser sina vördnadsvärda gamla tempel nedbrända eller använda som magasin och sofsalar för fiendens soldater. Vapen i högar kring altaret, strumpor till torkning på dess helgade ljusstakar!... Se Sven Hedins krigsbok och die Woche!"

Nej, som sagdt, förstå vi väl detta helt? Rotar inte verkligen vår kyliga liknöjdhet, som väckt främlingars undran, i bristande inre erfarenheter? Det är en ursäkt, men icke ett frikännande. Så mycket hjärtligare bör i hvarje fall arkitekt Callmanders bok hälsas välkommen. Den är led i en sträfvan, som borde kunna ena oss alla: att söka blicka ut öfver de egna snäfvna gränserna och lära oss tänka, känna, fatta också allmänskulturellt. Vi ha ingen anledning att här bondblygt draga oss tillbaka i missförstådd nationell afskildhet. Också vi ha lof, ja, plikt mot oss själfva, att betrakta all världens konstnärliga civilisation som vår egendom och att rysa för öfvergrepp emot den. Ingen politisk åskådning borde få skymma bort en så legitim känsla.

MARIKA STJERNSTEDT.

UNGDOM.

HVAD ÄGER MÄNNISKAN MER ÄN ETT att svartsjukt vårda och värna? Att vara ung med blodet heft och glöd i hjärta och hjärna.

Att vara ung och på världens is som vårsol värmande skina — att vara ung är vårt paradiset, att vara gammal är pina.

Ty ungdom flyr oss, och trött och tung blir mannens vandring mot bären. Det är väl lyckan att dö som ung i glans af solen och våren...

Därnäst är lyckan att gammal födas. Den som i vaggan fått själ af is, skall aldrig se, hur hans år förödas. Han lefver lycklig på eget vis.

Men vi, som känna vårt blod bli kallt och hata åren, som trycka, vi lefva rikt och vi pröfva allt och fånga litet af lyckan.

GIDEON MOLIN.

CLOETTAS GULD-CACAO i vidstående förpackning säljes öfverallt 1 HEKTO 45 ÖRE

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET, Drottninggatan 4, uffärda resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer telegrafremissor fill in- och utlandet.

Försök Stekt gröt af SVALÖFS snabbkokande KORNFILINGOR

Fort och lätt uppnås ett glänsande resultat om man putsar kökskärl, mässingsluckor m. m. med Gahns Splendid i flaskor à 25 och 50 öre.

KÖKSALMANACK Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND. Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm. FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 25-31 JULI 1915.

RECEPT: Marinérad svinkarré (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. karré med ben, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. vitpeppar, 1 flaska rödvin, 3 msk. smör (60 gr.).

tare, om den kokas i hälften mjölk och hälften vatten. Bär med gräddskum (f. 6 pers.). 3 kg. stora, vackra hallon eller jordgubbar, socker, efter smak, 1/2 lit. extra tjock gräde.

Svensk potatissalad (f. 6 pers.). 3/4 lit. små potatisar, 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl (20 gr.), 3-4 dcl. tunn gräde, 2 msk. ättika, 1/2 tsk. salt, 1 tsk. socker, litet cayenne, 1-2 msk. kapriska, 1/2 msk. finhackad körfvel eller krasse.

Rabarberpaj (f. 6 pers.). Pajdeg: 2 1/2 dcl. mjölk (125 gr.), 1 msk. socker (15 gr.), 125 gr. smör, 3-4 msk. kallt vatten.

Beredning: Mjölet och sockret siktas i en spilkum; smöret, som bör vara fast, fördelas i flockar i mjölet och inarbetas med fingerspetsarna, tills blandningen är jämn i färgen och utan klumpar.

Köttsoffa (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. ref. eller mörgpipa, 2 1/2 lit. vatten, 1 msk. salt (15 gr.), 2 morötter, 1 liten palsternacka, 1/2 kålrot, 1 liten purjolök, 2 msk. finhackad persilja.

Sillbullar (f. 6 pers.). 1 1/2 stor salt sill, 3/4 lit. potatis, 2 hg. kokt eller stekt kött, 1 tsk. potatismjöl (5 gr.), 1 dcl. gräde eller mjölk, 1/2 tsk. vitpeppar, 4 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 1 hg. smör eller fin flöttyr. Beredning: Sillen flås, tages ur, sköljes väl, flåkes, ryggen skäres bort, och fileerna läggs i vattenkålen innan de skola användas.

BÄST ÅR EKSTRÖMS JÄSTMJÖL EKSTRÖMS VANILJSOCKER

D. B. C. Flytande Putskräm för metaller. Prova den och Ni använder aldrig någon annan.

Vid blodbrist och svaghet gör Apoteket Vasens järnpreparat "Ferrol" största verkan. Starkt aptitgivande ökar det hastigt kroppsvikten.

SKULTUNA KOKKÄRL äro bäst!

PHOSPHO-ENERGON-PILLER FÖRORDAF AV LÄKARE

Barnängens Äkta Balsamiska Aseptintvål

STOCKHOLMS EGNA FONDER 66 MILLIONER KR. HANDELSBANK

Lotterna i Stockholms Fjällkoloniers Lotteri, Andra dragningen, äro utkomna och erhållas efter rekvisition, märkt X 1, adress: Fjällkolonilotteriet, Artillerigatan 60, Stockholm.

Världsberömda. SINGER & CO SYMASKINS AKTIEBOLAG

Obs! VARUMÄRKET "FYRTORNETS" Svenska

Sardiner i finaste Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

MER OCH MER Övertygas den brade allmänheten om att Yvy-Tvälen är den förnämsta bland tvälar.

Det bästa hvetemjölet Malmö BEST PATENT Malmö Stora Walskvam

Nordisk Familjebok, Världshistoria, Strindbergs Skrifter m. m. till 5 å 10 kr. pr månad.

SIDENHuset Stockholm. Regeringsg. 32. Detalj & Engros. Damernas parad. Är Skandinavien största firma för Sidenvaror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger.

Högsta vinst: "Ett idealhem" (konstnärligt komponerade möbler, mattor, gardiner, ljuskronor och prydnadsföremål till sal, hvardagsrum, sängkammare och barnkammare), värde 9,000 kr.

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE!

BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT

MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE

SYBEHÖRS-MANUFAKTUR- & KORTVARUAFÄRER.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det utståspriset 10 kr denna gång bör tilldelas signaturer "Idunprenumerant från början" hvar som innehafvarinnan af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

Svar på frågan n:r 117 i Idun n:r 24. Är ni kvalificerad för sinnes- eller nervsjukvård, så gör ni rätt uti att ägna edert lif åt sådan verksamhet. Men har ni betänkt att för nerv- eller sinnessjukvård fordras en mångsidigare begåfning och en mångsidigare utbildning än för annan sjukvård samt en god ekonomisk ställ-

ning? Förstår ni hvilket ansvar det är att omhändertaga s. k. nerv- eller sinnessjuka, eller flera hufvudtaget sjuka personer i allmänhet? Kan ni vid inrättandet af ett privat sinnessjukhus ställa eder jämsides med våra moderna sinnessjukhus, är jag förvissad om, att flera framtående läkare, såsom en doktor Olof Kinberg, en prof. Gadelius, en doktor Olander, en doktor Bystedt m. fl. gärna skola hjälpa eder tillrätta. Men besinna eder först.

I Stockholms omgivning, i synnerhet i en af dess förstäder florerar, ledsamt nog, den privata ansvärlösa sinnessjukvården. Där omhändertogs härom året af en i sjukvård absolut okunnig person en mer af fysisk än psykisk svaghet deprimerad kvinna. Den arma, olyckliga,

som ej ägde några andra anförvanter än två minderåriga barn behandlades på det mest brutala och hänsynslösa sätt, för att nu ej tala om den usla kosten. Hon blef trakasserad och hetsad till yttersta förtviflan, fick hvarken vård eller medicin ehuru hon var totalt nedbruten af kroppsliga plågor. Man pinade henne med ogrannliga frågor och tilltal såsom: »Arma barn, som ha en sådan mor, ni är ju sinnesförvirrade». »Har ni tänkt taga ert lif» o. s. v. Så väcktes hos henne af »sjukhemmets» innehafvarinna tanken att genom själfmord komma ifrån allt. Hon sökte döden men fick lefa i åratals på sjukhus, skild från sina barn.

Privata, okontrollerade sjukhem med sjuksköterskekäddor, olärda flickor borde i lag förjudas. Den, som en gång sett ett sådant »hem» med dess skummjolk, svarta bröd- och köttskivor och omöblerade taggträdsvalkonger frågar: Huru kan man i vår upplysta tid värja mellan våra förstklassiga sinnessjukhus och en dylik undermålig anstalt? Vill ni offra eder själf och eder förmögenhet för sinnessjukvården, sätt då snarligen handen till plogen. Många skola välsigna eder. Sorgligt nog är okunnigheten ännu så stor, att det af ovetenhet occkras på just dessa sjuka.

En varmt intresserad utan ekonomisk rygg.

N:r 121. Låt honom komma in vid en landbruksskola. Det är en bana som ej är öfverflydd och ett yrke som föder sin man. Visserligen är det många gånger ett mödosamt arbete, men skänker ändå mycken glädje och tillfredsställelse. Bell.

— Pojken skall gå in vid Stockholms Stads Yrkeskolor och ingenting annat, om det skall bli karl af honom! Ty karingar i karlbyxor — med eller utan studentexamen — finns det g'nås tillräckligt af förut. Helga i Helgedomen.

— Vill på det enträgnaste råda eder att anförtrö gossen åt greve Robert Mörner i Jämtland, Täng. Han är föreståndare för Asgårdsskolkoloni. 5-klassigt läroverk, praktiskt, motsvarar realskolans 3-5 kl. Arbetsåret begynner den 16 juli. Praktiskt arbete af alla slag, friluftslif, sport. Att ni blir belåten med resultatet, och att det blir till gossens framtida nytta, tror jag mig kunna försäkra.

Idunprenumerant från början.

N:r 122. Enligt nu gällande lag har han rätt att disponera hemmet och att arfa. Men äktenskapslagen är nu under omarbetning, och det blir åtskilliga förändringar, hvilket ni i tidningarna kunnat se, om ni följt med riksdagsförhandlingarna. Det är bäst att ni köper ett häfte af den nytgifna lagen, då den träder i kraft. Bell.

— Förstår ej riktigt hvad ni med eder fråga åsyftar. Om en man öfverger sin hustru ger detta henne ingen äganderätt till gemensam fast egen-

dom, dock — finns intet annat till hennes och barnens uppehälle är hon berättigad pantsätta egendomen därför. Har eder man skrivit, vet ni väl hvar han finns — eljes kan han ju efterlysas. Som ni kanske vet, få vi antagligen snart en ny giftermålsbalk; f. n. eller enligt den nuvarande äger eder man sin giftorätt i boet samt ärver vid barnens eventuella frånfälle dessa. Vänd eder till någon jurist, för den händelse ni vill söka få skillsmåssa.

Idunprenumerant från början.

N:r 123. Ni kan vända eder till Bäcklins möbelarkitektbyrå, Strandvägen 5 B, Stockholm, äfven till Gustaf Flinta, Hedemora.

Idunprenumerant från början.

— I Göteborgs slöjdmagasin kan ni få låna fotografier på möbler i allmogestil. Bell.

N:r 124. Fastän oändligt hårdt — mänskligt sedt — finns i detta fallet rent praktiska skäl, hvarför den gamla modern måste vika. Männen, som tillsvidare åtminstone, ha hand om samhällets styrande, nödgas äfven, då hjärtat svider, se saken från allmänna nyttans synpunkt — i detta fallet ett harmoniskt hem kring det uppväxande släktet.

Eder vädjan till döden som godtgörelsen är ej riktig. Livets frågor skola lösas medan lifvet varar, om döden skall blifva dess världiga afslutning. Naturligtvis måste försörjning åstadkommas mellan er och svärdottern. Sök en god vän, som kan medla och ingifva er mod att börja på nytt med eget hem, och som framför allt kan öppna eder blick för mera hållbara livsvärd! Som bakgrund till de »14 årens hjärntiltande sysselsättning» låg ju hufvudsaken själfvisk beräkning, därför blef frukten felseglad. Att uppgifva sig själf är lifvets högsta mening — offra alla själfviska önskingar. De göra oss till slafvar. Så lyder hjärtans lära, förkunnad af mästaren från Nazaret. R. U.

N:r 125. På tu man hand behöfva ni väl ej så strängt hålla på etiketten, endast vara vänliga och uppmarksamma mot hvarandra. Unga frun är i sin fulla rätt, då hon serverar sig själf först, men — det är alltid vänligt (och därför äfven passande) om hon t. ex. från ett fat väljer ut en godbit och serverar sin man. Beträffande eder andra fråga så gäller alltid, att för en person i högre samhällsställning eller en öfverordnad presenteras den som står lägre å rangskalan eller hans underordnade.

Idunprenumerant från början.

N:r 126. Ni bör köpa en modern symaskin af Singers fabrikt, som absolut är den bästa. I de affärer, där dessa säljas, får ni vid köp af en symaskin gratis undervisning i hälsöm och annan konstförmärkning o. d.

Idunprenumerant från början.

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

A

N:r 127. Af ammoniak eller sprit slås en tesked full pr liter af det vatten hvarmed vattnas.

Idunprenumerant från början.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

»J», Malmö. Annonsen kostar kr. 3 pr gång.

Likvid i postanvisning.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

YNGRE FRÖKEN, kunnig i matlagning, bakning, får plats i nybyggd villa strax utanför Stockholm. Svar till »Haga», Idun exp.

BÄTTER FLICKA, fullt kunnig i matlagning, som vill och kan åtaga sig husl. görom. (ej tvätt o. skurn.), får plats i familj. Rek. o. lönepret. till »Juli 1915», Umeå p. r.

HUSHÄLLSVAN FLICKA får plats hos ungherre. Endast verkl. duglig besväre sig. Svar med foto (åtlers) till »Själfsständig plats», Sköfde p. r.

GUVERNANT önskas till hösten i bildad, enkelt landbrukarehem att läsa med 10 års flicka. Sökanden bör hafva någon undervisningsvana samt kunna underv. i musik. Den, som är villig ngt delt. i hush., har företr. Sv. m. betygssafskr., löneanspr. o. foto till Lötens Gård, Leufsta Bruk.

UNG BILDAD FLICKA att gå frun tillhanda. Familjemedlem. Svar med betyg, lönepret. och helst foto till »Ingenjörfamilj», Ludvika p. r.

LÄRARINNA, fullt komp. att underv. i vanl. skolämnen, språk o. musik sökes för 2 barn i ålder 8 och 12 år. Sökande bör vara skicklig i såväl undervisning som pianospelning samt villig att hjälpa till med handarb. o. dyl. Svar med löneanspr., betyg o. foto till »Värmland», Idun exp.

UNDERVISNINGSVAN LÄRARINNA får plats att läsa och spela med 2 flickor, 10 o. 11 år. Svar med lönepret. och helst foto sändes till Ahlults Egendom, Gullringen.

LÄRARINNA sökes till 1 sept. för 2 flickor o. 2 pojkar till resp. II o. I klass i allm. läroverk med inträde hösten 1916. Uppgif. ref. o. löneanspr. till Hallfreda Gård, Sylfaste, Gotland.

FÖR ETT KVINNOLIGT BITRÅDE, som är fullt hemmastadd i manufaktur- o. sybehörsaffär, finnes plats ledig den 1 sept. hos Otto Lejon, Odeshög.

I PROSTGÅRD I SÖDERMANLAND i närheten af Nyköping får undervisningsvan, musikall lärarinna plats att läsa 4:de kl. kurser med en flicka. Vid. Nya Inack.-Byrn, Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

LÄRARINNA, van att undervisa, helst äfven i musik, önskas till hösten i prästgård på landet för 4 barn i ålder 6 och 10 år. Löneanspr., betygssafskrifter, foto och ref. sändes till Fru Ester Stenbeck, Kaplansgården, Vingåker.

LÄRARINNA med någon undervisningsvana önskas för att under inst. läsår läsa 1 kl. kurs vid h. allm. läroverk med en tioårig gosse. Ansökning med löneanspr., rek. och helst äfven foto, som återstalles, ins. före den 12 inst. ang. till kyrkoherde R. Matsson, Hassela, Franshammar.

LÄRARINNA, enkel och anspråklös, önskas till hösten i prästgård på landet att undervisa en flicka och en gosse i åldern 13 o. 11 år samt en nybörjare, flicka, i vanl. skolämnen, språk o. musik. Löneanspr., foto o. ref. sänd. adr. »Prästgård», Sala p. r.

LÄRARINNA sökes till hösten att undervisa 2 gossar 8-9 år. Sökanden bör hafva undervisningsvana, kunnig i tyska på nybörjarnstadiet samt helst något musik. Ansökning torde åtföljas af betygssafskrift, uppgift om föregående platser, löneanspr., ålder samt helst foto. Svar till Fru Thea Jansson, Dalsjöfors, Målsryd.

Om hvarje svensk husmoder använde

"Snabbkokaren"

skulle millioner kunna sparas i brännslägtgång. Eldas med affall från ved-boden etc. Kokning på några minuter. Prospekt och intyg sändas gratis och franco. Öfver 30,000 st. sålda i Sverige. Pris pr st. 8 kr. fraktfritt mot efterkrat. C. V. Rundström & Co., Järnaffär, Norrköping.

OXYGENOL SALVA

Med vätesuperoxid

Äkta Franska Hårnät

1:ma kvalité, storlek 75 x 75 cm. Pris 1 krona pr duss. plus 20 öre porto. Återtages om ej till belåtenhet. Sigurd Peterson, Ljungby.

Kemisk tvätt

utföres bäst och billigast af ARVIKA ULLSPINNERI Oxtorgsgatan 9 A, Stockholm. Allm. T. 7658. Rikts T. 163.

För att bereda plats

till de nya höstarkitarna stegar, fruktstjåp, frukthyllor etc. säljes kvarvarande lagret af trädgårdssoffor och öfriga trädgårds-möbler till betydligt nedsatta priser. Rönneadalens Aktiebolag, Stockamöllan. Tel. 5.

Till följd af resa kan ett välrenommeradt, i full gång varande

PENSIONAT

öfvertagas med inventarier, bel. vid ostkstens finaste badort, nära Sthlm - 12 rum, öppet året om — billig hyra. Treflig sysselsättning för 1 eller 2 ensamma damer. Mellanhänder undanbedes. Svar till »Kontant köp», Idun exp. f. v. b.

Hårarbeten,

ej fabriks- utan hemarbete. Flåtor af äkta mjukt naturhår, alla färger, fylliga, 50 cm. längd 4:50, 60 cm. 6:50, 70 cm. 8:—, 80 cm. 10:— kr. Länkar 2:— å 3:50. I öfrigt utföres allt hårarbete. Önskas arbetet af eget hår kan sådant insändas. Förstklassigt arbete garanteras. Om ej till belåtenhet får varan returneras. Sändes utan angifvande af innehållet mot postförskott.

FRU ELVIRA OSSBORNE, Vällingatan 27, Stockholm.

Vid

reumatisk värk är RAMIN

det erkändt bästa. Pris 2 kr. Fraktfritt från Salicylsäpffabriken i Eslöf.

Florodol-Tvålen

är damernas favorit-tvål och en idealisk barnivål.

förlänar sammetsmjuk, smidig och vacker hy, gör hals och händer hvita och mjuka. Parfymeri FLORA, GEFLE.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR

ARVIDSKVILLAS HVETEMJÖL

ÅRVIDSKVILLAS HVETEMJÖL

CHRISTIANSTAD

KRISTALL PATENT

BARNSKÖTERSKA får plats i stad i Västergötland att sköta ett års-gammalt barn. Svar med ref., läkarebetyg, foto och lönepret. till »L. M. 20 ang.» Iduns exp. f. v. b.

SNALL, VILLIG, anspråkslös, elementarbildad och musik. flicka sökes af bättre familj i norrländsk landsortsstad för att dels gå frun till handa i inom hemmet förek. göröm., dels utföra pianospelningen vid dess biografteater, hvilken i allmänhet har sina föreställn. lörd. och sönd. från kl. 6 e. m. till 1/2 11 e. m.; andra dagar kunna äfven därvid förekomma. Bemötande såsom medlem af familjen. Platsen tillträdess senast den 15 inst. augusti. Svar med foto, rek. och löneanspråk till »Musikalisk familj», Iduns exp. f. v. b.

Undervisningsvan Lärarinna önskas i enkelt hem vid Ångerman-ålfven för att undervisa 4 barn, 8-13 år, i I och III kl. ämnen. Lön 300 kr. och fri resa. Svar med betyg och foto till »C. L., Kōljaviken p. r.

I Läkarefamilj i södra Sverige önskas undervisningsvan, erfaren och anspråkslös lärarinna att för läsåret undervisa 2 barn i 2-dra årets läroverkskurs. Äfven någon musikundervisn. önskas. Svar med lönepret. och helst foto torde sändas till »X. Lärarinna», adr. S. Gumaelii Annonsb., Sthlm, f. v. b.

Kokerska, fullt förtrogen med allt, som hör till ett större landtushåll, ordentlig, rask, godt sätt o. mån om sina medtjänare, sökes f. o. m. 24 okt. Alder ej öfver 35. Goda rek. fordras. Endast verkll. komp. pers. förde söka. Villig att tidtals undervisa elever. Ansökningar, helst med foto samt uppg. å löneanspr. insändes snarast under adress: FRU v. PLATEN, St. Halängen, Dalskog, Dalsland.

Vid Sandvikens Samskola är den 1 sept. en plats ledig för lärarinna med undervisningsskyldighet i svenska, biologi och teckning på lägre stadiet. Lön 1,200 kr. jämte fri bostad och vedbrand. Ansökningar, ställda till fröken Edith Olsson, S. Fiskarg. 18, Gefle, böra inlämnas senast den 31 juli.

16-å 17-års flicka helst från landet, får plats i 2 pers. hushåll, där ej jungfru finnes. Sökande bör vara villig deltaga i alla i ett hem förekommande sysslor. Svar med foto till »Bellevue», Borås.

Undervisningsvan, musikalisk lärarinna komp. att undervisa fyra flickor i flickskolans 2 o. 3 kl. kurser samt musik, erhåller nästkommande läsarplats i god familj på södra Gotland. Svar med betyg, löneanspr. o. foto till kronolänsman Lindström, Burgsvik (Gotland).

Hushållsven flicka, ordentlig och pålitlig, får god plats i väntigt hem helt nära Sthlm. Sökande bör kunna enkel matlagning o. bakning samt vara villig att hjälpa till med hvarjehanda i ett litet hem förek. görömål. Svar till »15 augusti 1915», S. Gumaelii Annonsb., Sthlm, f. v. b.

Guvernansnt som äfven utom lektionerna ngt sysselsätter sig med barnen, önskas i sept. till 2-me flickor i klass IV-V, språk franska och tyska. Svar till »Guvernansnt å landtegendom» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Bildad, anspråkslös, helst musikalisk flicka 20-35 år, får god plats att vara hushållsven i större hem invid Sthlm. De alla bästa rek. fordras. Svar märkt »Arbetsglädje», Annonskontoret Drottninggatan 65.

Musikalisk, undervisningsvan Guvernansnt sökes för 14 års flicka i stad till den 25 aug. Endast vid de bästa ref. fästes afseende. Svar jämte foto och löneanspråk torde insändas till »W. Y. 3000», Kristianstad p. r.

Hushållerska helst landtbrukaredotter, 20 å 28 år, frisk och intresserad af ett hems skötande, erhåller god plats hos ungerherre. Svar med foto och betygsskr. till »Godsägare» under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Flicka från aktningvärdt hem, frisk och snäll, ålder 14 å 15 år, erhåller plats i bättre hem att gå tillhanda i hushåll. Fritt vivre och någon lön. Svar med foto till »Landtegendom», S. Gumaelii Annonsb., Sthlm, f. v. b.

Öfver-sköterska sökes af Sätters hospital. Begynnelse-lön 500 kr., lönetillägg efter 2, 5 och 10 år; fria naturaförmåner. ÖFVERLÄKAREN.

Barnkär, frisk och ordentlig barnfröken eller barnjungfru erhåller plats nu genast. Svar med foto, betyg och lönepret. till kapten E. Ekström, Färösund, Gotland.

Husföreståndarinna. Statens tjänsteman, ånkling, med 3 söner, hvaraf 2 i skolåldern, boende i större landsortsstad i mellersta Sverige, önskar den 1 Oktober i år en husföreståndarinna. Sökande skall vara fullständigt kunnig i skötsel af ett finare hem m. allt hvad därtill hörer samt i att utföra värddineskap; skall vara ordentlig samt hafva jämt och godt lynne; ålder helst omkring 40 år. Svar med uppgift om ålder, referenser och löneanspråk torde insändas till »Husföreståndarinna 1 oktober 1915» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

PLATSSÖKANDE

UNG, BÄTTRE FLICKA, som genomgått hushållsskola önskar plats i bättre familj där jungfru finnes, helst å egendom i mellersta eller södra Sverige. Någon lön önskvärd. Svar till »Familjemedlem 15 aug. 1915», Iduns exp. f. v. b.

NITTONÄRIG FLICKA, bildad, energisk, musik. samt sykunnig, söker plats i godt hem för att såsom husmoders verkll. hjälp vara till nytta o. glädje. Läser gärna med minderåriga barn eller också deltaga i skrifiörrom. Svar till »1 september», Iduns exp. f. v. b.

TYSKA, som i två år varit barnfröken i greff. hem, önskar plats som barnfröken eller sällskapsdam, gärna i prästgård. Svar inom 8 dagar till Anna-Stina Stolle, Ålmhult (Småland).

BÄTTRE FLICKA, som genomgått såväl folkhögskola som husmodersskola och är kunnig i ett hems skötande, önskar god plats till hösten. Är kunnig i räkning och skrifning m. m. Svar till »Familjemedlem», Borås p. r.

SMÅSKOLLÄRARINNA önskar till hösten plats i godt hem, helst på landet. Sv. till »20 år», Iduns exp. f. v. b.

17 ÅRS FLICKA med godt föräldrahem önskar plats som barnfröken i bättre familj, helst på landet. Något kunnig i sömnad. Svar till »Barnkär», Tärnsjö p. r.

TROENDE DAM önskar plats som sällskap och hjälp i fam. eller hos ensam dam. Något van vid sjukvård. Familjemedlem. Svar till »28 år», Kristinehamn.

GUVERNANTSPLATS sökes af ung flicka, som genomgått 8-kl. läroverk med normalskolekomp. Äger undervisningsvana. Små lönepret. Svar till »A. H., Helsingborg p. r.

BÄTTRE FLICKA önskar plats i treflig familj som hjälp och sällskap. Är kunnig i matlagning och öfriga husliga sysslor. Svar till »Sommaren 1915», Eneverdy p. r.

FLICKA önskar under några månader komma i bättre familj (helst på landet) för att lära hushåll. Är villig deltaga i alla inom ett hem förekommande görömål. Svar till »Familjemedlem 1 okt.», Linköping p. r.

TVÅ BILDADE FLICKOR, som genomgått husmoderskursen i Fackskolan för huslig ekonomi, Uppsala, önska på egen hand sköta hushållet i ämbetseller tjänstemannafamilj eller plats å större herrgård för att deltaga i förek. sysslor (helst i mell. Sverige). Ben. svar torde ins. mkt »X och Y», hösten 1915, Iduns exp. f. v. b.

ELEMENTARBILDAD, UNG FLICKA önskar till hösten komma i en aktningvärd familj på landtegendom för att läsa med ett par tre flickor samt hjälpa till med lättare arbete och sömnad. Svar till »Guvernansnt, Alderdomsförb., Klara Västra Kyrkogata 9 1/2, Stockholm.

LÄRARINNA, undervisningsvan, musikalisk, söker plats i godt hem. Goda betyg. Svar »Framsteg», Iduns exp. SKICKLIG SOMMERSKA för klädningar och dräkter önskar arbete på landet aug. o. sept. Billig. Svar till Fr. Elin Unæus, Östermalmsg. 39 n. b., Stockholm.

EN 22 ÅRS FLICKA med goda rek. önskar plats att förestå hem för ungerherre eller hos äldre familj. Svar till »Anna», postfack 48, Laholm.

18-ÅRIG ELEM.-BLD. FLICKA önskar plats i hem. Kunnig i matlagning, linsömnad. Talar tyska. Svar till »Familjemedlem 18», Åkarp p. r.

UNG BILDAD FLICKA med goda betyg från hushållsskola önskar plats i godt hem. Svar till »Norrländska», Iduns exp. f. v. b.

26-ÅRIG BILDAD FLICKA, som har flerårig praktik å lasarett, önskar privat vård hos ensam sjuk, äldre dam eller herre eller som assistent hos läkare. Tacksamt för svar till »Sjuksköterska», Iduns exp. f. v. b.

Exam. sjukgymnast önskar plats på längre eller kortare tid. Svar till »Sjukgymnast», Orsa p. r.

En ung norsk dame, ombudsmandsdotter, önskar att bli optat i et dannet, velstillet hjem, hvor hun kan vare til nytte og hygge. Lön önskes ikke. Henvendelse gjennem Høydahl Ohme's Annonce-Expedition, Kristiania, mkt »402».

Hvar skall jag tillbringa min sommarsemester? I Sthlms omgifningar: MÖLLE-KULLEN, Hotell Elfverson. Rikstel. 9 och 26. Johan Elfverson. I Halland: SUNDSHOLMS Sanatorium för bröstsjuka. Adress: Ryaberg. Läkare: Med. dr Victor Berglund, Halmstad. I Dalarne: SVÄRDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvila och hemtrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarne. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsj. Riks 29. I NÄS, Dalarne, erhålles inackordering. Underrättelse genom Fru M. Kallin, Rikst. 5.

En annons under ofvanstående rubrik, 10 mm., kostar endast Kr. 2: — pr gång. Likvid i postanvisning. Texten kan lämpligen skrivas å postanvisningsblanketten.

NOBLESS I GLASBURKAR. För tillfredsställelse af en del uttalande önskingar hafva vi sedan någon tid förpackat Ahlgrens Skinn- & Läderbalsam NOBLESS. Äfven i praktiska glasburkar å ca 100 gram till ett pris af 50 öre. Nobless i glasburkar är af precis samma kvalitet som Nobless i tuber och fullt jämförlig med bästa utländska och dyrare fabrikat. Färger: svart, brun, gul, beige, grå och hvit. F. Ahlgrens Tekniska Fabrik, GEFLE. Grundad 1885.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enl. kongl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid **Sydsvenska Gymnastik-Institutet.** Ny kurs börjar den 14 sept. Prospekt gen. kapt. J. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut, längsta och fullständigaste specialkurs i **Sjukgymnastik och Massage,** — Begär utförligt prospekt. — Nästa årskurs börjar den 15 September.

Kurs i Massage och Sjukgymnastik STOCKHOLMS MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT Biblioteksgatan 28 Begär prospekt.

Vid Professor Unmans Institut börjar d. 1 okt. ny (ettårig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt! Brunebergsgatan 9, Stockholm.

Doktor Bjerkes Ögonklinik LINKÖPING.

ROYAL WINDSOR Det berömda härstärkande vattnet. **Ölfver grått hår dess ursprungliga färg.** Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden **Royal Windsor Perfectionne.** En alltmäktig stög. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto. **Nederlag: Franska Parfymmagasinet, Höflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

FRÅKENPOMADA gör hyn skär och hvit. 3 o. 2 kr. + porto. **HÅRFÄRG** 4,50 o. 2,50 + porto. Återställer hårets färg. **Parfymaffären Drottninggatan 58, Stockholm.**

Ferrin Fås på apoteken **Bästa järnmedel** Utmärkt styrkande. Apoteket Lejonet, Malmö.

OATINE är ren hafreextrakt. För dålig mage ordinerar hafregrot; för dålig hy **Oatine hafrecreme,** som renar porerna, aflägnar fräknar och finnar samt gifver huden ett ungdomligt friskt utseende. **Akta Oatine-Creme i vitt burk med grönt lock: pris 1,50; 4-dubbelt inneh. 3.—.** **Oatine-Snow 1,50.** Finnas öfverallt samt hos **A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsq. 16 o. Drottningg. 63, Sthlm.**

Skolhem. Elementarskola på landet med effektiv enskild undervisning t. o. m. 1:sta ringens kurs. Anbefalles särskildt för elever som af hälsoskäl behöva landvistelse eller hvilas uppfostran och utbildning ha de praktiska lefnadsbanorna till mål. Samvetsgrann tillsyn och vänlig omvårdnad. Bästa referenser jämte rek. öfver mångårig skolverksamhet. Vidare meddelar Rektor E. Laurell, adr. Vike pr Kristinehamn. (Rikstelefon.)

Enskilda Gymnasiet Samskola. Studentexamen tages på 2 år af dem, som aflagt realskolexamen eller äga motsvarande kunskaper. Realskolexamen på 1½ å 2 år af dem, som genomgått folkskola. Ingen inträdespröfn. Begär prosp. **Styrelsen.**

Enskilda Gymnasiet Samskola med förb. kl. 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimmissionsrätt till realskol- och studentexamen; klass 7 och 8 med normal-skolkompetens samt en seminarieklass med utbildning av lärarinnor för **Kindergarten** och småskola. Till gymnasiet i:sta ring är övergång lämplig från flickskolornas klass 7 (befrielse från tentamen i vissa ämnen efter överenskommelse). Godkända betyg i realskolexamen och (utom i matematik) betyg med normal-skolkompetens befria från tentamen till ring 1 Redogörelse och förteckning på inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor och föreståndarinna under sommaren bortresta, men postadress Uppsala. **Josef Liljeblad. Garola Eneroth.**

Skolhem. Elementarskola på landet med effektiv enskild undervisning t. o. m. 1:sta ringens kurs. Anbefalles särskildt för elever som af hälsoskäl behöva landvistelse eller hvilas uppfostran och utbildning ha de praktiska lefnadsbanorna till mål. Samvetsgrann tillsyn och vänlig omvårdnad. Bästa referenser jämte rek. öfver mångårig skolverksamhet. Vidare meddelar Rektor E. Laurell, adr. Vike pr Kristinehamn. (Rikstelefon.)

Enskilda Gymnasiet Samskola med förb. kl. 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimmissionsrätt till realskol- och studentexamen; klass 7 och 8 med normal-skolkompetens samt en seminarieklass med utbildning av lärarinnor för **Kindergarten** och småskola. Till gymnasiet i:sta ring är övergång lämplig från flickskolornas klass 7 (befrielse från tentamen i vissa ämnen efter överenskommelse). Godkända betyg i realskolexamen och (utom i matematik) betyg med normal-skolkompetens befria från tentamen till ring 1 Redogörelse och förteckning på inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor och föreståndarinna under sommaren bortresta, men postadress Uppsala. **Josef Liljeblad. Garola Eneroth.**

Enskilda Gymnasiet Samskola med förb. kl. 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimmissionsrätt till realskol- och studentexamen; klass 7 och 8 med normal-skolkompetens samt en seminarieklass med utbildning av lärarinnor för **Kindergarten** och småskola. Till gymnasiet i:sta ring är övergång lämplig från flickskolornas klass 7 (befrielse från tentamen i vissa ämnen efter överenskommelse). Godkända betyg i realskolexamen och (utom i matematik) betyg med normal-skolkompetens befria från tentamen till ring 1 Redogörelse och förteckning på inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor och föreståndarinna under sommaren bortresta, men postadress Uppsala. **Josef Liljeblad. Garola Eneroth.**

Elfkullens Husmodersskola börjar sin 9:de kurs den 20 Sept. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, syltning, saftning, konservering, uppläggningar och garneringar, dukning, servering m. m. Grundlig undervisning ganenämt hemlif. Prospekt mot dubbelt porto. Adress Jemshögsby.

Båstads Hespension för flickor. Fullständig 8-klassigt läroverk. Höstterminen börjar den 6 sept. 1915. Prospekt med ref. på begäran. **Bertha Jönsson.**

Strängnäs Hushållsskola. Ny Husmoderskurs d. 18 augusti. Grundlig och praktisk undervisning. Prospekt och referenser genom Fru **M. Braune, Strängnäs.**

Ljungby Husmodersskola (Småland) börjar ny 3 mån. kurs 1 aug. Pris för kurs 210 kr. Anmälningar till fröken **A. Bäckström, Ljungby.** Begär prospekt med bifogadt 20 öre porto.

Husmoders- och Slöjdfdelningarna vid Mariannelunds Praktiska skola. Nya kurser börja den 23 aug., 1 okt. och 1 nov. I Husmodersskolan emottagas äfven **halfbetalande elever.** Grundlig och praktisk undervisning. Undervisningen handhafves, utom af erfaren husmoder, af utexaminerade och skickliga skolköks- och slöjdlärlarinnor. Prosp. mot 20 öre i frim. Adr. endast: Praktiska Skolan, Mariannelund. **Obs.!** Ny regim, solid ekonomi. **Styrelsen.**

Göteborgs Nya Husmodersskola S. Allégatan 2 A, Rt. 106 24. Husmoderskurs på 1 termin. — Längre och kortare kurser i matl., bakn., konserv., Linnesöm m. m. — **Obs.!** Äfven kurser för fruar. Prosp. på begäran. **Elvira Friberg. Hildegard Friberg.**

Helsingborgs Husmodersskola, Drottninggatan 13. Rikstel. 1956 börjar ny kurs den 6 september 1915. Teoretisk och praktisk undervisning i finare och enklare matlagning, uppläggning, servering, bakning och konservering samt alla inom ett hem förekommande göromål. Handarbete och linnesömna. Prospekt och upplysningar på begäran.

Fil. D:r Anna Ahlströms Läroverk Nya Elementarskolan för flickor, 29 Kommendörsgatan, Stockholm. Småskola (äfven gossar). Elementarskola med normalskolekompetens Gymnasium med dimmissionsrätt. Anmälningar kunna ske skriftligen. **Anna Ahlström, fil. d:r.**

Örebro Kindergartenseminarium. Kurser för utbildandet af Kindergartanledarinnor samt uppfostrarinnor i hem, barnhem, barnkrubbor m. m. Höstterminen begynner den 15 September Prosp. och upplysn. genom föreståndarinnan, fröken **Maria Kjellmark.**

Östermalms Matlagningsskola, Linnégatan 18, Stockholm börjar sitt 21:sta arbetsår den 2 Aug. 1915 under ny ledning. Undervisn. i finare och enkl. matlagn., bakn., syltn., inläggnung af grönsaker samt torguppköp. Prosp. och upplysn. af föreståndarinnan Fröken **Anny Hägglund, exam. skolkökslärarinnan.** Adr. till 23 Juli Norrflärke, därefter Linnégatan 18, Stockholm.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult) börjar höstkursen den 15:de Sept. på 3 månader. Skolans ämnen omfatta Husmoderskursen hvarj ingå, förutom allt hvad som hör till såväl ett enklare som finare kök, fullständiga kurser i Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Konstslöjd och Målning. Dessutom mottages elever i valfrä ämnen såsom Sång, Musik, Språk, Klädsöm, Linnesöm, Handarbeten, Konstslöjd och Målning. Prospekt med såväl muntliga som skriftliga referenser sändes. Adr. **Fröken E. Hult, Artillerigatan 6, 2 tr. (Invid Strandvägen) Stockholm.** Rikstelef. 118 86. Allm. tel. 289 40. **OBS.!** Den enda skola i Stockholm med helpension.

Maltestorps Hespension för flickor börjar sitt 11:te läsår den 7 sept. 1915. Elementarskola. Fortsättningskurser. Franska och engelska talspråk. Infödda utländska lärarinnor. Prospekt på begäran. **Fröken E. Dyrsen, adr.: Maltestorp, Särö.**

Uppsala Enskilda Läroverk och Privatgymnasium. Samskola med förb. kl. 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimmissionsrätt till realskol- och studentexamen; klass 7 och 8 med normal-skolkompetens samt en seminarieklass med utbildning av lärarinnor för **Kindergarten** och småskola. Till gymnasiet i:sta ring är övergång lämplig från flickskolornas klass 7 (befrielse från tentamen i vissa ämnen efter överenskommelse). Godkända betyg i realskolexamen och (utom i matematik) betyg med normal-skolkompetens befria från tentamen till ring 1 Redogörelse och förteckning på inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor och föreståndarinna under sommaren bortresta, men postadress Uppsala. **Josef Liljeblad. Garola Eneroth.**

Enskilda Gymnasiet Samskola. Studentexamen tages på 2 år af dem, som aflagt realskolexamen eller äga motsvarande kunskaper. Realskolexamen på 1½ å 2 år af dem, som genomgått folkskola. Ingen inträdespröfn. Begär prosp. **Styrelsen.**

Skolhem. Elementarskola på landet med effektiv enskild undervisning t. o. m. 1:sta ringens kurs. Anbefalles särskildt för elever som af hälsoskäl behöva landvistelse eller hvilas uppfostran och utbildning ha de praktiska lefnadsbanorna till mål. Samvetsgrann tillsyn och vänlig omvårdnad. Bästa referenser jämte rek. öfver mångårig skolverksamhet. Vidare meddelar Rektor E. Laurell, adr. Vike pr Kristinehamn. (Rikstelefon.)

Enskilda Gymnasiet Samskola med förb. kl. 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimmissionsrätt till realskol- och studentexamen; klass 7 och 8 med normal-skolkompetens samt en seminarieklass med utbildning av lärarinnor för **Kindergarten** och småskola. Till gymnasiet i:sta ring är övergång lämplig från flickskolornas klass 7 (befrielse från tentamen i vissa ämnen efter överenskommelse). Godkända betyg i realskolexamen och (utom i matematik) betyg med normal-skolkompetens befria från tentamen till ring 1 Redogörelse och förteckning på inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor och föreståndarinna under sommaren bortresta, men postadress Uppsala. **Josef Liljeblad. Garola Eneroth.**

Enskilda Gymnasiet Samskola med förb. kl. 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimmissionsrätt till realskol- och studentexamen; klass 7 och 8 med normal-skolkompetens samt en seminarieklass med utbildning av lärarinnor för **Kindergarten** och småskola. Till gymnasiet i:sta ring är övergång lämplig från flickskolornas klass 7 (befrielse från tentamen i vissa ämnen efter överenskommelse). Godkända betyg i realskolexamen och (utom i matematik) betyg med normal-skolkompetens befria från tentamen till ring 1 Redogörelse och förteckning på inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor och föreståndarinna under sommaren bortresta, men postadress Uppsala. **Josef Liljeblad. Garola Eneroth.**

Enskilda Gymnasiet Samskola med förb. kl. 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimmissionsrätt till realskol- och studentexamen; klass 7 och 8 med normal-skolkompetens samt en seminarieklass med utbildning av lärarinnor för **Kindergarten** och småskola. Till gymnasiet i:sta ring är övergång lämplig från flickskolornas klass 7 (befrielse från tentamen i vissa ämnen efter överenskommelse). Godkända betyg i realskolexamen och (utom i matematik) betyg med normal-skolkompetens befria från tentamen till ring 1 Redogörelse och förteckning på inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor och föreståndarinna under sommaren bortresta, men postadress Uppsala. **Josef Liljeblad. Garola Eneroth.**

Enskilda Gymnasiet Samskola med förb. kl. 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimmissionsrätt till realskol- och studentexamen; klass 7 och 8 med normal-skolkompetens samt en seminarieklass med utbildning av lärarinnor för **Kindergarten** och småskola. Till gymnasiet i:sta ring är övergång lämplig från flickskolornas klass 7 (befrielse från tentamen i vissa ämnen efter överenskommelse). Godkända betyg i realskolexamen och (utom i matematik) betyg med normal-skolkompetens befria från tentamen till ring 1 Redogörelse och förteckning på inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor och föreståndarinna under sommaren bortresta, men postadress Uppsala. **Josef Liljeblad. Garola Eneroth.**

Enskilda Gymnasiet Samskola med förb. kl. 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium med dimmissionsrätt till realskol- och studentexamen; klass 7 och 8 med normal-skolkompetens samt en seminarieklass med utbildning av lärarinnor för **Kindergarten** och småskola. Till gymnasiet i:sta ring är övergång lämplig från flickskolornas klass 7 (befrielse från tentamen i vissa ämnen efter överenskommelse). Godkända betyg i realskolexamen och (utom i matematik) betyg med normal-skolkompetens befria från tentamen till ring 1 Redogörelse och förteckning på inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor och föreståndarinna under sommaren bortresta, men postadress Uppsala. **Josef Liljeblad. Garola Eneroth.**

Utmärkta organ för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

- Arvika: Arvika Tidning.
- Borås: Borås Tidning.
- Engelholm: Engelholms Tidning.
- Gefle: Gefle-Posten.
- Halmstad: Hallandsposten.
- Helsingborg: Helsingborgs Dagblad.
- Hernösand: Hernösands-Posten.
- Hudiksvall: Hudiksvallsposten.
- Jönköping: Smålands Allehanda.
- Kalmar: Barometern.
- Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad: Nya Wermlands-Tidningen.
- Landskrona: Landskrona-Posten.
- Linköping: Östgöta Correspondenten.
- Lund: Lunds Dagblad.

- Lysekil: Lysekils-Posten.
- Malmö: Skånska Aftonbladet.
- Norrköping: Östergötlands Dagblad.
- Norrtelje: Norrtelje Tidning.
- Sköfde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
- Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn: Helsingen.
- Södertelje: Södertelje-Södertörnsposten.
- Uppsala: Uppsala.
- Västervik: Västerviks Veckblad.
- Västcrås: Westmanlands Allehanda.
- Växjö: Smålandsposten.
- Visby: Gotlänningen.
- Örebro: Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.

Husmoderskursen vid Praktiska Hushållsskolan i Lund börjar ny kurs den 20 augusti 1915. Inträdesfordringar äro att hafva genomgått minst 6 klasser i läroverk eller äga motsvarande utbildning. Undervisning meddelas i enklare och finare matlagning, bakning, konservering, födoämnes- och hälsolära m. m. Prospekt och upplysningar lämnas af skolans föreståndarinnna, **Fröken Nanny Lundström.**

A.-B. Sankta Birgitta-Skolan Regeringsgatan 19-21, R. T. 14 108. STOCKHOLM. A. T. 5190.

Undervisning i Klädsömna, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Knyppling, Spetsöm, och Filet ancien, monteringar m. m. Föreläsningar: Comtesse G. o. Fröken Elisabeth Thorman. OBS. Samma lärarinnor som föregående år. Anmälningar till höstterminen som börjar 1 Sept. göres under Juli och Aug. skriftligen. Prospekt på begäran. **Emmy Kylander. Elev af Worth o. Bernhard, Paris.**

Privat bokbinderi. Arbetet utföres väl och billigt. Br. 4586. M-Samuelsg. 41. Johansson.

Turkiska badet, i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

På grund af dödsfall finnes en upparbetad husmodersskola i en af Sveriges större städer att öfvertaga på goda villkor. Obs. Den enda på platsen. Svar till »Husmodersskola», *Idun exp. f. v. b.*

Bogstens hushållskurs 1 Aug. — 1 Nov. 1915. undervisar i all sorts matlagning o. bakning, i frukt- o. grönsaks konserv., i väfning o. div. handarb., i allt som hör till ett hems skötande. Bogstens hushållskurs ligger härlig vid skog och sjö i Södermanland. Bogstens hushållskurs sänder prospekt mot 2 porton. Fru **IDA PALMGREN, Bettna.**

Vid **Vinslöfs Kvinnliga Slöjd- och Hushållsskola,** belägen inom Vinslöfs municipalsamhälle vid järnvägsstation, börjar nya kurser den 1 inst. nov. Skolan, den största i sitt slag i Sverige, understödes af staten och länets hushållningssällskap. Prospekt sändes på begäran genom skolans verkst. direktör **S. J. S. Erman, Vinslöf. STYRELSEN.**

SKÅNSKA HANDELSBANKEN. Fonder 21,200,000 kronor. Stockholmskontor: Arsenalagat. 9. Filialer: Södermalmsstorg 8. Sturegatan 32. Deposition } 4 1/2 0/10 Kapitalräkning } Sparkasseräkning 4 % Fondafdelning. Kassafack. **Idun utgifves denna vecka i A och B.**

Klipp ur annonsen!
Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1915.